

**Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta**

Bodyart, performance a tělo (nejen) ve výtvarném umění

**Bodyart, performance and body (not only)
in the visual arts**

Bakalářská práce

Autor práce: **Jakub Secký**

Obor: **Vychovatelství**
Forma studia: **Kombinované studium**

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Alena Krejčová**

Praha 2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Bodyart, performance a tělo (nejen) ve výtvarném umění vypracoval samostatně pod vedením paní Mgr. Aleny Krejčové. V práci jsem použil informační zdroje uvedené v seznamu. Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla použita k dalším studijním účelům.

V Praze dne.....

Podpis.....

Poděkování

Chtěl bych tímto poděkovat paní Mgr. Aleně Krejčové především za trpělivost, odborné vedení práce, cenné rady a podnětné připomínky, kterými přispěla k vylepšení obsahu a zdokonalení mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na seznámení se s umělci experimentujícími s vlastním tělem a těly jiných osob. Podrobněji je však v práci zaměřena na seznámení se s historií tetování, způsoby jak tetovat a významy tetování.

Abstract

The thesis is focused on familiarization with artists experimenting with his own body and the bodies of others. However, a more detailed work is focused on getting to know the history of tattoos, tattoo ways and meanings of tattoos.

Klíčová slova

Bodyart, performance, tělo, výtvarné umění, tetování, Jiří Černický, Kateřina Šedá, Barbora Klímová, Rafani, Bode- Bal, Guma Guar, Jan Mlčoch, Petr Štenbera, Joseph Beyus, Marina Abramovic, Veronika Bromová, Milan Knižák

Key words

Bodyart, Performance, Body, Art, Tattoo, Jiří Černický, Kateřina Šedá, Barbora Klímová, Rafani, Bode- Bal, Guma Guar, Jan Mlčoch, Petr Štenbera, Joseph Beyus, Marina Abramovic, Veronika Bromová, Milan Knižák

Obsah

ÚVOD	1
1 Výtvarné umění.....	2
1.1 <i>Happening</i>	2
1.1.1 <i>Skupina Pode Bal</i>	4
1.1.2 <i>Guma guar</i>	5
1.1.3 <i>Rafani</i>	5
1.2 <i>Body art</i>	6
2 Nejznámější osobnost spojující umění, právo a tetování	8
2.1 <i>Prof. JUDr. Vladimír Franz</i>	8
2.1.1 <i>Umělec Franz</i>	9
2.1.2 <i>Vladimír Franz a tetování</i>	9
3 Tetování	10
3.1 <i>Historie tetování</i>	11
3.2 <i>Tetování v Polynésii</i>	12
3.3 <i>Tetování starověké Řecko a Řím</i>	15
3.4 <i>Tetování v Japonsku</i>	17
3.4.1 <i>Tetování a erotika</i>	21
3.4.2 <i>Jak se vyznat v japonském tetování</i>	22
4 Druhy tetování	23
4.1 <i>Námořnická tetování</i>	23
4.2 <i>Vojenská tetování</i>	24
4.3 <i>Tetování jako symbol víry, náboženství a spirituality</i>	26
4.3.1 <i>Symboły víry</i>	29
4.4 <i>Tetování v medicíně</i>	31
4.5 <i>Motorkářská tetování</i>	32
4.6 <i>Biomechanika</i>	34
4.7 <i>Tribal tetování</i>	36
4.8 <i>Hazard tetování</i>	39
5 Dočasné tetování.....	41
6 Odstranění tetování	43
6.1 <i>Zárok a jak se chovat po něm</i>	45
7 Povolání tatér	45
8 Závěr	49
9 Použitá literatura	50
9.1 <i>Ostatní použité zdroje</i>	51
9.2 <i>Internetové zdroje</i>	51

„Láska může vydržet nad smrtí, ale tetování ještě o 6 měsíců déle.“

Neznámý autor

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na umění pracující s lidským tělem a hlavně na samotné tetování lidského těla. Důvod proč jsem si toto vybral, je velmi lehký, jsem typ člověka, který se zajímá o trochu odlišné věci, kterými tetování a umění s tělem zcela určitě jsou. Pracuji u Policie České republiky, a tedy se dost často setkávám s nejrůznějšími osobami, které jsou „ozdobeny“ tetováními, kdy každé z těchto tetování má své důvody a pro mě jakožto policistu je užitečné je znát, jelikož některé pravicové či levicové skupiny se nechávají tetovat a každé tetování má svůj význam a ukazuje například jak moc je daná osoba nebezpečná.

Bakalářská práce má dvě části. První část je úvodem do umění s lidským tělem, kdy bych Vás chtěl seznámit s významnými představiteli tohoto umění a způsoby jakým pracují, vysvětlit jednotlivé pojmy, které se tímto tématem prolínají. A druhá část je věnována pro mne hlavnímu tématu, kterým je samotné tetování. V této části se budu hlouběji zabývat historií tetování, důvody proč se lidé nechávají tetovat, způsoby jak se lidé mohou nechat tetovat. Pokusím se nastínit významy jednotlivých obrazců z konkrétních tetování v Japonsku i v jiných částech světa.

1 Výtvarné umění

Výtvarné umění je umění, které můžeme ohodnotit svým pohledem. Hlavní obory výtvarného umění jsou malířství, sochařství, architektura a fotografie. Objevují se nové techniky a dochází k míšení těchto technik. Vytváří se tímto jednáním nové výtvarné techniky. Nejkontroverznější z nich je například performance, které se budeme podrobněji věnovat později. Výtvarné umění produkují výtvarní umělci (malíři, sochaři atd.), teoreticky se jím zabývají historici umění. Cílem výtvarného umění je, aby se dílo zalíbilo a oslovilo diváka. Umělec se v něm snaží promítnout své pocity, které budou při zhlédnutí díla působit na diváka, a vzbuzovat v něm pocity a emoce jaké měl umělec.

1.1 Happening

Happening neznámá pouze jednu jedinou věc, má tedy více významů. Může označovat meeting, příležitostné shromáždění lidí, ale v některých knihách uvádějí jako základní ba dokonce jediný význam používání netradičních uměleckých forem a prvků se záměrem šokovat nebo provokovat diváky a vtahovat je do akce. V databázi současného umění Artlist můžeme nalézt definici happeningu jako „způsob uměleckého výrazu, který se formuje náhodným rozvíjením děje formou inscenované události za účasti umělce i diváků – účastníků happeningu“ a cituji definici Allana Kaprowa, která je původce termínu, happening definoval jako „soubor událostí předváděných nebo vnímaných po určitou dobu a na více místech...“

Je typické pro mnoho akcí inspirovaných žánrem happeningu, že jejich obsah a smysl nejsou předem předurčeny a deklarovány původcem, ale dotváří je až následná veřejná reakce a diskuse.

Z historického hlediska happening jako netradiční umělecká forma vznikl v 60. letech 20. století ve Spojených státech amerických. Za původce termínu je považován Allan Kaprow, který jej použil na jaře roku 1957 na uměleckém pikniku. V tisku se výraz poprvé objevil roku 1959 v zimním čísle vysokoškolského literárního časopisu *Anthologist*, který vycházel na Rutgers University.

Hlavními protagonisty happeningu v Čechách jsou uváděni Milan Knížák a Olaf Hanel. V 70. letech k umělcům věnujícím se happeningu patřili například Petr Štembera, Karel Miller, Jan Mlčoch. Další představitelkou happeningu v Čechách je Kateřina Šedá, která se zaměřuje na sociálně laděné happenings, kdy tyto mají za cíl vyvést zúčastněné ze zažitých stereotypů. Většina projektů je zaměřena buď na autorčinu vlastní rodinu, nebo její bydliště v Líšni. Cizinec, avšak v Čechách proslavený performer je Joseph Heinrich Beuys z Düsseldorfu, byl německý performer, sochař, malíř, estetik, filozof a teoretik umění, pedagog Kunstakademie Düsseldorf. V Čechách jej proslavil Milan Knížák, tím, že zakoupil Beuysovo dílo *Auto* do národní galerie za cenu 500 000 Euro.

Od 90. let 20. století v Česku po vzoru happeningů navázaly další akce různých umělců a skupin, z nichž některé bývají veřejnosti považovány za výtržnosti bez umělecké hodnoty. Tyto a podobné akce se v Čechách označují různými výrazy jako například performance, aktivistické umění, public-art či politic-art, jedná se o ucelené hnutí, které představují jednotliví umělci, či celé skupiny umělců. Mezi významné představitele performance v Čechách můžeme zařadit Barboru Klímovou, která je laureátkou Ceny Jindřicha Chaloupeckého za rok 2006. Dalším významným českým performerem se Jiří Černický, kdy jeho tvorba je plná výrazových proměn, vypjatých gest i svébytného humoru. Každé dílo tohoto autora skrývá silný příběh v rovině obsahové, ale také v rovině hledání adekvátních výrazových prostředků. Chceme-li přesto formulovat určitou jednotící linii jeho usilování, potom je nezbytné zmínit především neutuchající schopnost téměř dětského údivu a rovněž vůli po otevřené komunikaci, často vyhrocené na ostří nože. Právě tyto dva komponenty vyjadřovací strategie

Černickému dovolují, při jakoby letném surfování, odhalovat dominantní proudy na hladině současné společnosti.

Jednou z výraznějších akcí bylo opakované natírání tanku č. 23, který byl umístěn na podstavci jako pomník na náměstí Sovětských tankistů (dnes Kinského náměstí) na pražském Smíchově, narůžovo. Poprvé tank přetřel narůžovo výtvarník David Černý. Poté, co byl tank přetřen na původní, „správnou“ zelenou barvu, jej podruhé narůžovo natřela skupina poslanců Federálního shromáždění. Z náměstí byl později tank odstraněn a v růžovém nátěru vystaven ve vojenském technickém muzeu v Lešanech. V roce 2000 jej muzeum v rámci rekonstrukce exponátu natřelo narůžovo potřetí. Jako politické či aktivistické bývají prezentovány akce skupin Pode Bal, Guma guar a Rafani. Pro akce těchto skupin je typické, že je obtížné zařadit je a bývá sporné je označit za umění.

1.1.1 Skupina Pode Bal

Členové: Kopp Antonín, Motyčka Petr, Šiml Michal, Hana Valihorová, Martin Krpec, Vladimír Vopat

O skupině: Skupina Pode Bal funguje od roku 1998 a pracuje s širokým spektrem přístupů od performancí a pseudoreklamních kampaní, k politickému aktivismu. Pode Bal intervenuje do veřejného prostoru, pořádá přednášky a prezentace na téma uměleckého aktivismu, imituje komerční grafické postupy a provokuje naše národní špatné svědomí. Mezi témata, jimž se skupina věnuje, patří drogová tematika (Prohibice parlamentu, Větší množství státní drogy), politický extrémismus (Extrémní kampaň, ReAction Painting), problematické aspekty naší národní minulosti (Malík urvi, Zimmer Frei, Věrní zůstaneme, Flagelant T-shirts), práva menšin (Zahrádka), genderová problematika (Crossdressing, Stop násilí na ženách), otázky multikulturalismu (Converse) a kritika uměleckých institucí (Institucionalizované umění). Název skupiny souzní s jazykovou hříčkou respektive s fonetickým přepisem francouzské nadávky "peau de balle" (přibližného významu "koule vám"), který užil Marcel Duchamp

ve své telegrafické odpovědi Tzarovi, když jej tento lákal k účasti na dadaistické výstavě, ale jeho původ je údajně daleko banálnější. „Ve skutečnosti je logo složeninou slov POnožky DEsetileté BALetky“ (citace <http://www.podebal.cz>).

1.1.2 Guma guar

Členové: Mikuláščík Milan, Vlček Daniel, Richard Bakeš

O skupině: umělecko-aktivistická skupina působící v Praze. Od svého založení v roce 2003 se zabývá kritikou systému a ironizováním mediálního světa. Účastní se ilegálních freeparties, a také se věnuje streetartu. V roce 2008 měla skupina v Praze řadu výstav. Například výstavu s názvem Meze tolerance, která se stavěla proti zákazu Komunistického svazu mládeže, tato výstava vyvolala bouřlivé diskuse a byla vandaly zničena. Nebo také výstavu Milan Knížák: Podivný Kelt, která silně kritizovala působení Milana Knížáka v čele Národní galerie. V roce 2008 skupina také vystavovala v Praze na nábřeží Vltavy v rámci projektu Galerie Artwall sérii billboardů kritizujících hospodaření pražské radnice. Výstava byla neznámým pachatelem poničena a galerie Artwall byla záhy zrušena z rozhodnutí pražského magistrátu, což se stalo jedním z příkladů polistopadové cenzury.

1.1.3 Rafani

Členové: Franta Jiří, Rathouský Luděk, Václav Magid, Marek Meduna, Petr Motejzík

O skupině: Rafani zaujímají na české umělecké scéně výjimečnou pozici svým politicky a společensky angažovaným přístupem k umění. Od svého vzniku se skupina věnuje otázkám morálky, zodpovědnosti a kolektivní historické paměti. Pozornost na sebe členové skupiny upoutali akcí Láska (2000), při níž přetřeli

známou Lennonovu zeď v Praze zelenou barvou v tónu využívaném v minulosti Veřejnou bezpečností k likvidaci nepohodlných nápisů, a poté opatřili tento nátěr slovem „láska“. Mezi nejznámější akce Rafanů patří Demonstrace demokracie (2002), uspořádaná v předvečer státního svátku na Václavském náměstí, v rámci které byly zapáleny tři černobílé verze české vlajky. Performance testující hranici mezi využíváním a zneužitím práv a povinností občana vůči státu, skončila zatčením členů skupiny. Neméně kontroverzní byl projekt ročního angažmá členů skupiny v komunistické straně (Vstup a účast (2002-03)) zdokumentovaný prostřednictvím výstavy Příčina. Mezi témata, kterým se Rafani věnují, patří traumatické momenty české historie, jakým je například vyhnání sudetských Němců (Sudety (2001), Dotazník (2002), Český les (2002), Porta Bohemica (2004)), problém rasové nesnášenlivosti a neonacismu (Boj (2001), Otec (2001), Goja (2004)) a národní identity v nově se sjednocující Evropě (Vlajka (2003)). Důležitou aktivitou skupiny představovala organizace přednášek o současném umění na půdě filozofické fakulty Univerzity Karlovy a kurátorská činnost v rámci galerie CO14.

1.2 Body art

Body Art je termín odkazující k užívání těla jako východiska a vlastního materiálu umělecké tvorby. Jako samostatná kategorie začíná být vnímán v 60. letech v souvislosti s rozvojem performance a happeningu. Body art navazuje na fenomenologické chápání těla jako „pole události“. Umělci experimentující se svým tělem často evokují základní vědomé i podvědomé pohnutky určujících naše chování (sexuální touhu, agresivitu, strach). Akce většinou nemají povahu příběhu, ale zhušťují prožitek těla prostřednictvím jednoduchého gesta, bolesti, rituálního opakování, fyzického omezení, extrémního tělesného nasazení či narcisistní posedlosti vlastní osobou. V některých případech využívá body art karnevalových motivů (groteskního těla, metamorfóz, protéz, různých forem masek a transvestitismu) a svou formou a účinkem připomíná exorcismus nebo šamanský rituál. Body artové akce často ztělesňují drama konfliktů odehrávající

se v psychice jednotlivce, ale i v jeho interakcích s okolím. Společensky kritický až aktivistický rozměr body artu zdůrazňovaly především feministicky zaměřené umělkyně, lesbické umělkyně a umělci z řad gayů, či umělci jiné než bílé barvy pleti.

Body art se úzce dotýká také mimouměleckých oblastí spojených se zdobením a rituálními úpravami těla jako je například tetování, piercing, obřízka a rituály přechodu, ale i plastická chirurgie. Stejně jako u performance je výstupem většinou fotografická či filmová dokumentace, či slovní záznam. Mezi významné představitele body artu patří mezi jinými Herman Nitsch, Otto Mühl, Rudolf Schwarzkogler, Günter Brus, Chris Burden, Vito Acconci, Marina Abramović, Gina Pane, Anna Mendieta, Jana Sterbak.

Do světové špičky performerů a Body art umělců, můžeme zařadit Marinu Abramovic, „která je oslavována jako průkopnice performance, nejvíce známá pro její práci, která se zabývá fyzickým omezením těla, stejně jako tělesným potenciálem jako prostředkem k duchovní přeměně. Narodila se v Bělehradě, Abramovic studovala na Akademii výtvarných umění v Bělehradě a v Záhřebu, Chorvatsko. Patřila k první generaci výkonných umělců roku 1970, což je skupina, která se často uchyluje k používání svého těla jako uměleckého média. Její práce často prozkoumají extrémní citu a publikum je často zváno k účasti na intenzivní a často vyčerpávající, bolestivé výkony“.

(<http://www.artnet.com/artists/marina-abramovic/>)

Naopak kvalitní českou body art umělkyní můžeme nazvat Veroniku Bromovou, „kdy její soubor Pohledy z poloviny devadesátých let znamenal na české výtvarné scéně naprosté zjevení. Digitálně manipulované fotografie Veroniky Bromové se s věcnou přesností anatomického atlasu dívaly pod kůži ženského těla. Napůl reflektovaly úskalí sebepoznání a sebeidentifikace, napůl si hrály s feministickými motivy“

(<http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=623167>).

Veronika Bromová je především fotografka, realizátorka prostorových instalací a objektů, vysokoškolská pedagožka žijící v současné době v Praze, rovněž je spoluzakladatelkou literárně-uměleckého časopisu Yazyk.

2 Nejznámější osobnost spojující umění, právo a tetování

2.1 Prof. JUDr. Vladimír Franz

Spoluzakladatel, scénograf, výtvarník a skladatel autorského divadla Kytka, pedagog Divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze a dalších školách, šestinásobný držitel ceny Alfreda Radoka, Ceny Divadelních novin a ceny OSA a občanský kandidát na post prezidenta, prof. JUDr. Vladimír Franz, narozen 25. května 1959 v Praze, vystudoval gymnázium a Právnickou fakultu University Karlovy. Současně přitom soukromě studoval malbu u Karla Součka a Andreje Bělocvětova, skladbu u Miroslava Raichla a Vladimíra Sommera, dějiny umění u Jaromíra Homolky a dějiny hudby u Jaromíra Kincla.

Vysokou školu absolvoval s titulem doktor práv, dobrovolně se rozhodl této profesi nevěnovat. Více než praxe práva ho přitahovalo umění. Tento vztah byl pravděpodobně z části dán i jeho rodokmenem, jelikož dědeček jeho maminky byl strýcem světově uznávaného výtvarníka Jiřího Trnky. Vůle prosadit se v této oblasti, ovšem nestačila. Bez formálního vzdělání v oboru a zejména bez členství v patřičných organizacích to bylo velmi složité. Proto se po vysoké škole, jako právník, neváhal živit raději v nejrůznějších dělnických profesích. V polovině 80. let našel uplatnění v učňovském školství, kde se mimo jiné snažil pozitivně působit na tzv. problémovou a sociálně neukotvenou mládež. Profesionalizaci v oboru mu přineslo angažmá v tehdejších Divadle pracujících v Mostě, kam nastoupil jako korepetitor a autor hudby spolu se skupinou absolventů DAMU v čele s režisérem Zbyňkem Srbou. V současné době působí jako pedagog Divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze, kde již mnoho let vede Kabinet scénické hudby. Přednáší také na Filmové fakultě AMU pro obor dramatická umění – dramaturgie činoherního divadla.

Ze soukromého života víme, že Vladimír Franz je rozveden a má jednu dceru. V současnosti žije s fotografkou Idou Saudkovou a jeho majetek tvoří třípokojový byt na pražském Smíchově a stavení v jihozápadních Čechách, které je momentálně v rekonstrukci a slouží zároveň jako ateliér.

2.1.1 Umělec Franz

Od začátku 90. let je profesor Franz vůdčí osobností nově se utvářející podoby českého postmoderního dramatu. Svými scénickými kompozicemi ovlivnil tvorbu nejvýznamnějších představitelů nové generace české divadelní režie. Ve svých scénických skladbách uplatňuje principy vlastní teoretické koncepce autonomní role hudby jakožto jedné z určujících složek dramatu. Je autorem monumentálních i komorních hudebních děl, jež zahrnují několik scénických oratorií, zpěvohru, kantáty, písně či madrigaly. Základními tématy výtvarného díla Vladimíra Franze je jednak ambivalentnost vztahu člověka k přírodě, pomíjivost lidských zásahů do krajiny a postupné mizení jeho stop v nemilosrdně obrodivém kontextu elementární přírodní energie, a také reflexe mnohých modelů dnešního sociálního chování a jejich usvědčování ze směšnosti a pokrytectví.

2.1.2 Vladimír Franz a tetování

Nesmíme ovšem opomenout jeden fakt, a to ten, že Vladimír Franz, je snad veřejně nejznámějším potetovaným člověkem v České republice, což by mu mohlo pomoci, ale bohužel i uškodit v předvolebním boji, jelikož většina populace ještě stále, i v roce 2012, přistupuje k tetování a navíc k takto rozsáhlému s velkými předsudky. V jednom z rozhovorů vyjádřil svůj vztah k tetování takto: „Umění tetování provází lidstvo od pradávna. Kromě původní magické a rituální funkce plní i funkci estetickou. Jistě – estetický názor je věcí každého svobodného jednotlivce. Tetování je projevem svobodné vůle, nikomu druhému nezasahující do jeho svobod. Jde o výraz trvalého a neměnného rozhodnutí stát si za svým, a to v dobrém i zlém. Víím, že otázek na toto téma je

mnoho a jistě jich bude mnoho i nadále. Chci však dodat, že moje tetování je výsledkem dlouhodobě promyšlené koncepce, nikoli náhlého hnutí mysli.“

Přesto však kvůli své kandidatuře odložil desítky piercingů, které zdobili jeho tvář a tělo. Odůvodnil to tak, že dnes už pro něho nemají význam a že mu překáží.

Vladimír Franz nemá potetované jen celé tělo, ale i vnitřní strany dlaní a ušních boltců. Metafyzické významy by svému tetování nepřikládal, ale považuje je za bodyart, který nějakým způsobem mění a utváří estetiku. Roku 2005 prohlásil, že je „spokojenější nyní, když to má, než když to ještě neměl“.

3 Tetování

Tetování se dá popsat jako určitý druh kresby na pokožku, při které jsou pomocí tetovací jehly částičky inkoustu nebo jiného barviva vpichovány pod kůži člověka. V odborné terminologii jde o tzv. mikro-pigmentovou implantaci. Tetování je jednou z mnoha forem využití těla jako plátno, tedy umění. Tetování je prováděno tatérem. Původ slova tetování se odvozuje od tahitského slova *tatu* nebo *tatau*, což znamená vyznačit nebo vrazit. V japonštině se pro pojmenování tradičních metod vytváření tetování používá slovo *irezumi*, jež označuje i člověka, který toto provádí. V naší zemi používáme slovo *tetování*, v angličtině se nejčastěji setkáme s výrazem *tattoo*, které odvodili angličtí mořeplavci z již zmíněného slova *tatau*, při objevování světa. Tetování se dostává obliba až v posledních několika desítkách let. Dříve bylo tetování využíváno kmeny, aby tím označili své válečníky, či ženy, že náleží k určitému kmeni. Nebo chlapec, když se stal mužem, byl prvně potetován, aby všichni věděli, že je již dospělý. Je mnoho důvodů proč se dřívější kmeny nechávaly tetovat a podrobněji toto sdělím později. V dnešní době, se lidé nechávají tetovat, jelikož žijí v době, která je pro ně volnější a svobodnější, a okolí již nemá proti tetování takové předsudky. Většina jedinců se snaží na své tělo zachytit věci,

kteřé jsou mu blízké, či pouze které se mu líbí. Málo kdo má tetování jen proto, aby jej měl, i když takový jedinci se taktěž najdou.

3.1 Historie tetování

Tetování má dlouhou tradici v nejrůznějších částech světa. Původní obyvatelé Japonska Ainové se věnovali tetování tváře. Tetování bylo rozšířené i na Filipínách, Borneu, Samoi, dále v Polynésii, Africe, Střední Americe i Číně. „Tetování bylo běžné i u určitých náboženských skupin ve starověku v oblasti Středomoří, což pravděpodobně vedlo k zákazu tohoto zvyku ve Starém Zákoně. Nejstarší potetované tělo bylo mumifikované tělo Ötziho nalezené v Alpách, jehož stáří se odhaduje na 5 300 let. Tento neolitický člověk měl na svém těle speciální terapeutické tetování – malé paralelní čáry na nohou. Potetované byly i tři mumie nalezené v permafrostu pohoří Altaj“ (citace FIKSA, Radomír, *Tetování*, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1. ISBN:978-80-87525-00-5). Jejich tetování zahrnovala obrázky zvířat, která byla zobrazena pomocí křivek. Mnoho lidí se domnívá, že tetování bylo využíváno nejen pro zkrášlení sebe sama, či označení kmene, ale i v lékařství, nebo na zahnání zlých duchů. Na nalezených mumifikovaných tělech, byly nalezeny stopy tetování ve tvaru teček v oblastech tlakových nebo akupresurních bodů, které například užívají asiáté ve svém lékařství. Tetování se více rozvíjelo v kmenech, než mezi civilizovanou společností. Největšími průkopníky v tetování byli námořníci a piráti. Tito byli povětšinou nejvíce potetovaní, jelikož navštěvovali různé ostrovy a z každého si chtěli přivést suvenýr. Správný námořník měl vytetování na jedné noze na nártu prase a na druhé kohouta. Jelikož tyto přepravovali po moři v bednách, které se při potopení lodi nepotápěly, tak věřili, že je tato dvě vytetovaná zvířata rovněž ochrání před utonutím. Rovněž měli vytetovanou kotvu, která měla zajistit bezpečný návrat do přístavu. Námořníci poté předali zkušenosti s tetováním prostým lidem, a tito to publikovali dále. V této době však bylo tetování symbolem kriminálníků, tak jako po mnoho dalších let, jelikož si tehdejší bohatí lidé potrpěli na čistou a co

nejsvětější pleť, jelikož to značilo jejich postavení ve společnosti, že nemusí pracovat na poli, kde by slunce a špína zbarvila jejich pleť. Na rozdíl od dnešní doby, kdy se ženy snaží docílit snědé pleti samoopalovacími krémy či v soláriu. Tedy se tou dobou i v civilizovaném světě začalo užívat tetování k označení zlodějů či otroků, a to tak aby tetování bylo na první pohled vidět a všichni „normální“ lidé věděli, s kým jednají. Užívalo se rovněž vypalování různých symbolů tzv. cejchů. Na jistou dlouhou dobu tetování z běžné společnosti takřka vymizelo, protože jej společnost vnímala jako znamení kriminálníchků. Je to tak tetování se prováděla a provádí samozřejmě i ve vězeních, či je prováděli nacisté za druhé světové války lidem v koncentračních táborech. Tedy pokud byl propuštěn nějaký vězeň a byl potetovaný, tak jej společnost měla zařazeného jakožto doživotního kriminálního, a pokud se jednalo pouze o normálního člověka, který chtěl tetování, tak jej odsuzovali jako by kriminálním byl. Kriminálníci a gangy tetování nadále užívá k označování svých lidí, ale společnost postoupila dále a přestává mít k tomuto umění předsudky. V dnešní době někteří tatěři svá díla povýšili opravdu na umění, kdy užívají tělo jako plátno, na které zachytí cílený předmět.

3.2 Tetování v Polynésii

V Polynésii nejznámější kmen Maurů zdobil svá těla tatováním, ženy aby se líbily mužům, zachytili v tetování úctu ke své rodině a muži se nechávali tetovat v době, kdy přecházeli z chlapce na muže, a již začínali žít v domě pro muže a vykonávat mužské práce jako lov, rolnictví či rybářství. Nejvíce však se začali zaměřovat na tetování obličeje, kdy tomuto tetování se v jejich jazyce říká Moko. Tetování na mužích mělo zastrašovat ostatní kmeny a bojovníky. Mělo pro ně duchovní význam a zachycovalo v sobě etapu života či jiné zlomové věci jako zabití nepřítele. Požadovat toto tetování na obličej je neuctivé jelikož jej mohou mít pouze maurové. V dnešní době jej již původní obyvatelé takřka nemají, ale někteří se opět snaží toto zavést. Původní maurové z Nového Zélandu měli své obličeje, takto ozdobeny a po příjezdu britských kolonizátorů byli

loveni a stínány jejich hlavy, jelikož si bohatí Evropané potrpěli na sbírání těchto suvenýrů. Z tohoto důvodu si tetování přestali maurové nechávat dělat.

Původně k výrobě takového tetování bylo používání ploché kovové rydlo, kterým se na obličej vyryly řezné rány, tyto se nechaly zahojit a poté opět ve stejných místech rozryly a následně se rána naplní inkoustem z mízy a sazí která se poté zahojí a takto vznikne tetování. V dnešní době se již ale používá elektrický strojek, o kterém se zmíním později. Polynéská tetování se vyznačují tvary linek, které se zakřivují do špiček. Tyto linie jsou vyplňovány geometrickými tvary jako jsou kruhy, čtverce či kosočtverce. Tyto linie mnohdy mohou znázorňovat zvířata či sošky bůžků. Tyto kmeny jsou silně spjaty s ptáky, mořem, rybami a povětšinou jsou toto i jejich nejčastěji zvětšované kresby.

Na Hawaii jsou rovněž prováděna tetování a to v podobném stylu jako na Novém Zélandě, jelikož tyto ostrovy spadají rovněž pod Polynésii. Avšak tradiční metoda provádění tetování byla pomocí nástroje zvaného Nifo, který si můžete představit jako hřebínek, o šířce 2cm s počtem 30-40zubů, který je nasazen na dřevěné tyčce. Tyto hřebínky byly tvořeny z ostrých ptačích zobáků či zadních ploutví ryb. Jako barva byl používán popel ořechu ugui. Vpichování barvy bylo prováděno namáčením hřebínku v barvě a poklepáváním dřevěnou tyčkou na druhou dřevěnou tyčku s hřebínkem. Hawaiiiská tetování jsou brána jako štít, který má nositele chránit před špatnými věcmi. V tetováních je znázorněno, co všechno daná osoba zažila, či například čím se živí (prostá povolání jako například rybář či rolník). Tetování zdobila takřka celé tělo, kdy vytvoření těchto tetování je tvořeno několik dní, měsíců, či let.

V dnešní době si z dovolené na Hawaii lidé přiváží často vytetovanou květinu a to Ibišek, jelikož je to jemná květina, lehce se poškodí a zahubí. Má krátký, křehký život. Tetování je způsob, jak dodat ibišku na dlouhověkosti. Havajští domorodci používají vlákna rostliny k výrobě jejich tradiční sukně z trávy a rostliny, včetně květin, jsou velmi cenné. Hula tanečnice jsou fascinující součástí tradiční havajské kultury. Tance vyprávějí příběhy významných lidí. Hula tanečnice byly oblíbené motivy tetování námořníků, protože zastupovaly

exotiku a krásu. Námořníci často podnikali nebezpečné výpravy a tato tetování jim sloužila jako připomínky.

Leis jsou věnce z květin, které jsou nabízeny hostům. Přestože přímo samotné věnce jako tetování nejsou běžné, jsou jasné, živé a domorodé květiny používané k vytvoření těchto věnců často začleněny do tetování. Hula tanečnice jsou obvykle zobrazeny s věnci, které stěží zakrývají jejich nahou hrud'.

Ale tetování má mnohem delší historii v polynéské společnosti, než co se těchto symbolů týče. Havajský styl tradičního tetování je podobný jako u jiných národů, hlavně v tom, že návrhy jsou většinou geometrické vzory provedené černými čarami. Tyto tetování byly obvykle symetrické, a až později se vyvinuly tak, že znázorňovaly zvířata a masky-jako tváře. Ptáci, ryby, želvy, ještěrky, a květiny byly všechny znázorňovány obrazově. Někteří učenci jsou toho přesvědčení, že na tento vývoj měl přímý vliv kontakt s cizinci, ale i tak jsou tyto návrhy stále brány jako tradiční a kulturní, jsou důležité ke vztahu k předkům a historické společnosti. Tradiční havajská tetování jsou známá jako kakau a stejně jako hula tance, vypráví příběhy, mají své významy vetkány mezi jednotlivé vzory, motivy. Moderní vyobrazení kakua mohou být malé motivy nebo poměrně rozsáhlá umělecká díla. Zájemci o domorodé tetování, nebo ti, kteří chtějí přijmout své havajské dědictví, se obvykle zajímají o tato provedení.

Havajská kultura, stejně jako tradice a zvyky mnoha domorodých národů, byly potlačeny lidmi ze západu, kteří obsadili jejich zemi. Mnozí domorodci mají stále pocit, že „mainlanders“ ničí jejich ostrov, jejich způsob života, a tradice jejich předků. V současné době je na Havaji rozsáhlé kulturní hnutí, které se snaží oživit tyto ztracené tradice a přijmout původní, domorodou kulturu. Tetování je velká část tohoto hnutí a tradiční vzory se tak opět stávají populární. V havajské kultuře bylo tetování používáno pro označení postavení a významu, stejně jako u jiných polynéských ostrovů. Ti, kdo měli nejvyšší postavení a těšili se největší moci mezi kmeny, byli nejvíce tetováni, spolu s jejich rodinnými příslušníky. Zatímco muži mohli tetováním pokrýt celé své tělo, ženské tetování bylo vyhrazeno pro ruce, nohy, uši a rty. Dnes už si ženy tetují i místa, která byla vyhrazena jenom mužům. Stejně tak mohou prostí občané a ti, kteří nejsou

královského původu získat rozsáhlé a komplikované návrhy, které by pro ně v dřívějších dobách nebyly přípustné.

3.3 Tetování starověké Řecko a Řím

Staří Řekové a Římané vymysleli spoustu věcí, ale tetování byla jedna z těch, které převzali a to od Peršanů, kteří používali tetováž jako formu zdobení těla používanou v boji. V Řecku se ovšem tetováž také nepoužívala jako zdobení, ale jako cejch. Tetováží se totiž označovali vězni a otroci. Otroci proto, aby se poznalo, komu daný otrok patří, vězeň pak proto, aby ho společnost i na svobodě mohla identifikovat jako někoho, kdo v minulosti spáchal trestný čin nebo aby se dali identifikovat v případě útěku. Tato metoda byla převzata i Římany a cejchování se tak rozšířilo po celém impériu. Později se přišlo i na další využití tetování a to v římské armádě. Římská armáda složená ze žoldáků se dávala tetovat, aby se dal snadno rozpoznat dezertér. Veškeré tetováže měly tedy identifikační charakter a sloužily výhradně k užitku, nikoliv k potěšení estetického ducha nositele. Kromě tedy vojenství a otroctví se tetování využívalo jako forma trestu. Kdo se provinil, byl označen tetováním, aby celá společnost věděla, že tato osoba provedla něco, co není společensky vhodné. Podle motivu se pak dalo poznat i to, co člověk spáchal. Tetovalo se dokonce i za rouhání nebo za slova vyřčená proti republice.

Co se týče otročiny, otrokům se tetovaly nejen značky a čísla, sloužící k identifikaci, ale i nápisy, jako například „zaplacen“ nebo „daně uhrazeny“ atd., které měli na těle zejména otroci vyvážení do Asie, aby bylo jasné, že otrok byl zaplacen a je zcela bez poplatků a bez závazků. Mimo to měli otroci v Římě třeba také vytetovaný nápis „Zastavte mě a vraťte, utekl jsem pánům.“ Tyto techniky se postupně vytrácely s šířícím se křesťanstvím. Křesťanství s sebou neslo i další změny, například to, že muži pracující jako gladiátoři či v dolech se budou tetovat na paže a nohy, nikoliv na obličej, jako otroci vykonávající jiné práce. Postupně se od tetování v obličejí upustilo úplně, aby prý odraz Boží krásy byl co nejméně poničen. Roku 787 pak bylo tetování zakázáno úplně a to papežem Hadriánem I. a tento zákaz se pak pravidelně obnovoval a přísně

kontroloval. To také vysvětluje důvod, proč jsme v zemích, kde panovalo křesťanství, tetováž do 19. století takřka neznali, a pokud ano, tak jen z objevitelských cest.

Jako perličku tu mám zmínku o Kaligulovi, toho jistě znáte jako sadistu, zlého a násilnického císaře. Ten si z tetování udělal něco jako reality show a nechával si pro své potěšení tetovat členy dvora. Sedl si na trůn obklopen jídlem, pitím a sluhy, vybral si oběť a motiv a pak se jen kochal tím, jak tetovaná osoba trpí pod jehlicí. Pokud daná osoba trpěla málo, nechával tetovaného během procesu ještě bít nebo mu strkal svíce pod chodidla. Další z kuriozit je třeba zmínka o dvou mniších, kteří kritizovali císaře. Za „odměnu“ jim byly na čelo vytetovány obscénní verše. To pro mnicha musel být velmi nepříjemný pocit.

Tetováž se řekne latinsky „stigma“ a v překladu toto slovo znamená bodnutí špičatým nástrojem, tedy nespojujte si to s církevními stigmaty. Starověké kultury jsou navíc také známé tím, že si vše psaly a zaznamenávaly, takže se i tetováž dočkala záznamu a to v šestém století, kdy lékař Aetius zaznamenal proces tetováže, popis techniky a návod na přípravu barev, ve své knize Principy lékařského umění. Pokud by si někdo z vás chtěl vyrobit barvu podle starořímského návodu, tak necht' si připraví kůru a smolu z egyptské borovice – akácie, dále ocet, vodu, měděnku žluč a vitriol. Smícháte vše, a je hotovo. Kůži omyjete šťávou z pórků a potřete šťávou cibulovou, jehlami vypícháte vzor a až vyteče krev, do ran vetřete barvu.

Ovšem nejen tetováž byla odborně popsána, ale i detetováž, protože v těchto kulturách se tetování už i odstraňovalo, na rozdíl od domorodých kultur, pro které byla tetováž duchovní a rituální. Není se čemu divit, protože je-li tetování trestem či cejchem, je jasné, že se dříve nebo později někdo pokusí o tom, aby se jej zbavil. Odstranění prováděli lékaři po celém Řecku i Římě a to zejména osobám, které se chtěli vymanit z hlubin opovržení společností. Lékař Aetius tedy popsal i tento jev. Opět příkládám návod, kdyby se našel mezi čtenáři nějaký badatel a toužil si to vyzkoušet, avšak nedoporučuji. Musíte doma mít sůl, smolu, jedlou sodu, vápno, sádro, pepř a med. Tetování se očistí (nejlépe sanytrem), potřete se smolou a na několik dní se obváže. Tím se docílí toho, že

tetováž zvlhne, zmokvá a utvoří se puchýře, které cca po týdnu rozvážeme, po odkrytí obvazu propícháme tetování špendlíkem a očistíme, ideálně savou houbou, aby se krev a špína z rány vpila a dostala ven. Vpichy posolíme, necháme uschnout a naneseeme směs z výše psaných ingrediencí (soda, vápno, sádra, pepř a med). Převážeme obvazem, necháme týden, poté naneseeme směs znovu, znovu převážeme a tak opakujeme asi měsíc, tetováž zmizí bez jizev a beze stopy. Ve spisech se dají vystopovat ale i směsi z trusu a octa nebo směsi z lidské krve a octa. Kdoví, co je nejlepší. Nedovedu si představit, jak se propichuje tetováž a aplikuje se tato směs třeba na celá záda.

V Řecku a Římě bylo tetování doménou otroků, vojáků a vězňů a tetování bylo bráno velice odborně, stejně jako celý proces odstranění.

3.4 Tetování v Japonsku

Tetování v Japonsku, je asi nejobsáhlejší a nejzajímavější částí celé práce, jelikož se zde prolíná umění a zločinecké organizace. Japonsko samozřejmě patří k průkopníkům v tetování a obyvatelé této země se tetování věnují od prvopočátků. Japonští tatěři rozvinuli techniku tetování na celé tělo, kterému se říká Irezumi. Tato tetování si nechávala dělat nejslavnější mafie Yakuza o jejíž historii se zmíním později. Nechat se potetovat byl pro Yakuza symbol moci nad společností, kterou ovládali z pozadí. Tetování v Japonsku skvétá již více než 400 let. Z počátku bylo tetování kvůli Yakuze zakázáno, poté se po druhé světové válce zlegalizovalo, avšak lidé si jej stále spojují s utlačováním, a tedy vás mohou například vykázat z bazénu, či lázní, a to i když jste pouze turista a s Yakuza nemáte vůbec nic společného.

„Pro Japonsko je tradiční metodou aplikace tetování takzvaným ručním vklepáváním, kdy k tomuto jsou používány paličky Tabori, které se původně vyráběly z bambusu a každá palička má na svém konci 36 ostrých jehel ve třech řadách po 12ti“ (citace *BURDETT John*, Bangkok - Japonské tetování, *Deus 2008*, ISBN: 978-80-87087-60-2). Tyto jehli se namáčí do barvy a otáčivým

vpichováním se aplikuje tetování. Tatér musí vynaložit velkou vzručenost, jelikož každý jeho vpich musí být do stejné hloubky jako předešlý. Někteří tatěři, kteří tuto techniku ovládají tvrdí, že žádným elektrickým strojkem není možné udělat tak dokonalé stínování a dobarvení tetování jako touto technikou. Tělo údajně při tomto způsobu tetování vylučuje endorfiny, aby zmírnilo bolest.

Irezumi, to jest označení pro tetování legendární japonské mafie, slavné Yakuzy. Irezumi je nejen umění, ale i varování, znak hodnosti a postavení a důkaz, že členové Yakuzy jsou opravdovými muži. Ačkoliv jsou vrahy a mafiány.

Yakuza, v některých částech země nazývaná též Gokudó, je tradiční zločinecká organizace, s dlouhou tradicí a též velice legendární. Slovo Yakuza má původ v karetní hře, „Ojčokabu (hraje se s kartami hanafuda a kabufuda) a znamená zhruba něco jako dobro za nic. Ojčokabu je vlastně takový japonský protějšek hry Black Jack. Hlavní rozdíl mezi zmíněnými hrami je tom, že v Ojčokabu je pouze 19 karet, namísto 21 u druhé hry. Nejhorší kombinace karet v ruce pak je osmička, devítka a trojka. Ty dávají v součtu 20, což znamená nulové skóre. V tradičním japonském stylu počítání se tyto tři čísla nazývají Ja (8), Ku (9) a Sa (3), odtud tedy původ slova jakuza“ (citace <http://cs.wikipedia.org/wiki/Yakuza>). Yakuza se totiž formovala z různých částí tradiční japonské společnosti a organizace vznikala z různých spolků, které se nakonec spojily v jeden. Yakuza nás zavede ke skupině lidí, konkrétně mužů, kterým se říkalo Kabukimono, ve volném překladu šílenci, jejichž datování sahá na začátek 17. století, konkrétně kolem let 1612 – 15. Byla to skupina mužů, kteří měli typické oblékání, sestřih a dlouhé meče. Obecně byli považováni za špatné, tak se i sami prezentovali. Jednalo se vlastně o jakési samuraje, kteří neměli pána a vzor. Byly to loupeživé skupiny, většinou z řad padlých samurajů, kteří o svou pozici přišli nebo je šóguni museli propustit v době míru. Odtud pramení Yakuza a tento odkaz má dodnes, skládá se často z odpadlíků a vyvrhelů, včetně nebezpečných kriminálních. Kabukimono ovšem není jediná skupina, která se podílela na vzniku Yakuzy, mnohem silnější a větší vliv měla Mačijakko, zachránci měst, hrdinové. Ti chránili obyvatele měst před členy Kabukimono, paradoxně tedy byli jejich nepřáteli. Jedni tedy město týrali, druzí město chránili. Pak došlo ke

spojení těchto skupin, spolu s další zločineckou vrstvou a vznikla legendární Yakuza. Zlo, které nás stejně fascinuje a obdivujeme jejich soudržnost a smysl pro tradici.

Současná Yakuza také není jednotná, členové se dělí do skupin, z nichž hlavní jsou tři – Tekija (překupníci), Bakuto (gambleři) a Gurentai (gangsteři), z toho jen Gurentai mají oficiální povolení zabíjet. Skupina Gurentai funguje na stejném způsobu jako gangsteři a mafiáni všude jinde na světě – kriminalita, drogy, násilí. Původně celá Yakuza bojovala pouze tradičním nástrojem, tedy mečem, dnes se však vlivem pokroku uchýlila ke střelným zbraním, jako je tomu všude jinde. Yakuza je velice uzavřená a tajemná a málokdy se stane, že uniknou informace z vnitřku skupiny. Jak poznáte člena Yakuzy? Podle tetování! Avšak i to není tak lehké, jelikož tetování jsou koncipovaná tak, aby nebyla pod oděvem vidět, a jsou tomu přizpůsobena. O tom se ale zmíním níže.

Pokud si myslíte, že Yakuza je jen pár mafiánských bossů a nějaký překupník, tak vás zklamu, je jich mnohem víc. Podle odhadů je současný počet členů Yakuzy udávám okolo 110 tisíc. Více než sto tisíc členů je pak rozděleno do zhruba 2500 rodin s dlouhou tradicí. V porovnání s USA, kde je odhadováno na 20 tisíc členů mafie, je toto číslo opravdu veliké, zvláště když si vezmete, že v Japonsku žije zhruba dvakrát méně lidí než ve Spojených státech.

Já bych chtěl ve své práci ale přiblížit Yakuzu z pohledu tetování jakožto uměleckého díla, čímž jejich tetování opravdu jsou. Jejich tetování, již zmíněné Irezumi, které jsou tradiční japonskou tetováním. Nejsou to jen tak nějaké obrázky, ale velkoplošná díla, pokrývající celá záda, hrudník, celé ruce, nohy po kotníky anebo prostě celé tělo, od kotníku po zápěstí a krk. Vypadá to, jakoby tetovaný nosil barevný overal. Takže i nahý mafián je vlastně oblečen, do své překrásné a barevné kůže. Dominantním motivem je drak, mořské vlny a voda obecně, tygr, gejša, horská krajina, květiny, lotos, dívka či kapr. Nechybí ani mytické symboly a postavy. Tyto tetování jsou záležitostí stovek a stovek hodin a je to práce prestižních mistrů, kteří často žijí v ilegalitě, a o jejich umění ví právě jen Yakuza. V Japonsku má Yakuza dokonce své dvorní tatéry, kteří jsou vázáni

mlčenlivostí a nesmí prozradit, kdo je z Yakuzy a jaké má vytetované motivy. Tím, že je tato organizace ilegální a tetování by mohlo ledakoho prozradit a identifikovat, přísná mlčenlivost se dodržuje a její porušení se trestá. Krvavě. Jestliže má člen Yakuzy hotové tetování, může se považovat za opravdového muže. Odkdy trvá tradice tetování v Yakuze není přesně jasné a dohledatelné, ale co jasné je, je to, že se tento styl dostal do Japonska z Evropy, kde se kolem roku 1800 začalo ve velkém obchodovat a obchodníci a misionáři z Evropy se vydali směr Japonsko. Mnohdy se také stalo, že misionáři v Japonsku nechali nějakého trestance, který byl tetovaný. Možná právě v tom se mafie vzhledla a začala se tetovat též. V Japonsku bylo dříve tetování silně ilegální a ani dnes není vítanou ozdobou. Jelikož ale Yakuza byla velice mocná, chtěla ukázat světu, že oni se nemusí zákonů bát a právě proto se nechávali ve velkém tetovat. Bylo to tedy jakési gesto, že pokud je to nelegální, tak my se necháme potetovat po celém těle, protože my jsme Yakuza a my tu vládneme. Mohli si to dovolit, však moc Yakuzy sahala až do Spojených států. Proto také jejich tetování nebylo jen takové nějaké malé nic, nějaký malý symbol, ale celá škála výrazných a nápaditých vzorů. Tetování byl odznak a znak výjimečnosti. Do roku 1945 bylo tetování v Japonsku nezákonné a měli ho jen zločinci, tím pádem obliba u Yakuzy ještě vzrostla.

Jelikož je tetování v Japonsku s Yakuzou spojované dodnes a většina veřejných prostorů si nepřejí, aby k nim členové Yakuzy chodili, zakázali tak tamní zákonodárci vstup lidem s tetováním na určitá veřejná místa. Takže například lázně, bazény, sauny, ale i kluby, bary a herny. Všude, kde je velké množství lidí a kde se lidé bojí, že by zde Yakuza mohla zaútočit, platí tedy přísný zákaz vstupu tetovaným a to i v případě, že jste turista a s Yakuzou nemáte nic společného. Yakuza si tedy i na toto našla řešení a často si provozuje lázně a sauny vlastní, včetně klubů a barů. Ale je i daleko mazanější. Aby se členové mafie dostali všude, tetování se provádí velice mazaně. Pokud se jedná o nohy, tak tetování dole u kotníků končí tak, aby nebylo vidět ani v případě, že se ohnete k zavázání boty. Takže i v případě, že se nohavice posune nahoru, je skryté a konec tetování je přesně vymezen a vyměřen. Tak tomu platí i u paží a

trupu. Ruce končí tak, aby když se vyhrne rukáv při natažení ruky, nebylo tetování vidět. A důmyslně je řešen také hrudník. Nejen, že kérky končí tak, aby končily pod límečkem a nebyly vidět, ale jsou také dělané tak, aby si majitel tetování mohl v horku porozepnout pár knoflíčků u košile a tetováž nebyla vidět. V místě, kde se totiž košile rozepíná, se nechává pruh čisté kůže.

Bez košile se Yakuza objevuje jen při kolektivním hraní karet a při náboženských slavnostech, kdy členové mafie tančí rituální tance obnaženi do půl těla anebo komplet, kdy na sobě mají jen jakési prádlo z bílé zavinuté látky. Tyto svátky jsou jedinečnou slavností, kdy se schází kompletně celá Yakuza a oslavují svátky své tradice. Tyto obřady jsou pečlivě dodržovány a neúčast se trestá vykázáním z Yakuzy.

Zajímavostí je, že tetovní se dodnes u pravověrných provádí ručně, bez elektrických strojků. Proto také dříve Irezumi sloužilo jako znak odvahy.

3.4.1 Tetování a erotika

Tetování byla velmi dlouho tabu zejména pro ženy. Jediná vrstva, která je směla mít na těle, byly gejši – japonské profesionální společnice. Na jejich tělech vznikala tetování s náboženskou i erotickou symbolikou, oblíbení byli jako vždy draci. Postupně se však i v tomto oboru objevil problém, který se u tetování vyskytuje tak často. Barva se stala cejchem.

Mnoho dívek, které se dostaly k prostituci, začali jejich pasáci (nejčastěji členové Yakuzy) označovat pomocí značek; dívka se tak nemohla od pasáka dostat, vždy bylo poznat, komu patřila a kdo ji kdy vlastnil. Kůže prostitutky se tak stávala knihou, na které byly vypsány smutné příběhy.

O této záležitosti se na západě dlouhá léta vůbec nevědělo; téma se otevřelo až poté, co o něm promluvila Shoko Tendó, dcera jednoho z vůdců Yakuzy.

3.4.2 Jak se vyznat v japonském tetování

Nejčastěji se na nich objevují mytologická zvířata, která v našich pověstech nemáme. Japonci ale především do obrazů na svých tělech neskrývají velká poselství, jde jim spíš o harmonii celého díla. Tedy se pokusím vysvětlit nejčastější používané symboly.

Fénix: Ohnivému ptáku se v jeho japonské inkarnaci říká Ho-Oo a je velmi podobný jeho čínské variantě. Mytický pták je v Japonsku symbolem spravedlnosti a věrnosti. Současně představuje prvek ohně a ženskou sílu. Objevuje se na tělech věrných služebníků, často ho na sobě měli například samurajové.

Drak: Drak je pro Japonce kladná bytost. Je to vládce hromů a blesků, který má moc nad počasím. Protože je patronem prvku dřeva a mužského principu, je smrtelným nepřítelem fénixe. Proto se jako symboly dynamiky a duality často objevují na tetování společně.

Démon: Lidožravý obr Oni je tradiční nestvůrou z japonských pověstí. Je tak děsivý, že má především zastrašit. Objevoval se už na tělech samurajů – místem jeho tradičního umístění je levé rameno.

Tygr: Paradoxem je, že nejčastějším zvířetem na japonském tetování je tygr – a to přesto, že zde tato šelma vlastně nikdy nežila. Představuje odvahu, ale také krutost a radost ze zabíjení a smrti. I on se na tetování často potýká s drakem.

Voda: Od 18. století se po Japonsku začala šířit tetování s vodními motivy. Nejčastěji napodobují obrazy malíře Kacušika Hokusaje, ale výrazně je mění – na konci 20. století se do oblíbenosti dostala kombinace vody s koi kapry.

Pivoňka: Tradiční japonský symbol dlouhého života a prosperity. Květiny jsou jedním ze základních prvků tetování přes celé tělo spolu s vlnami.

4 Druhy tetování

4.1 Námořnická tetování

Britové poprvé mohli na vlastní oči spatřit tetovaného člověka z tichomořských ostrovů v roce 1691. Anglický mořeplavec a pirát William Dampier tehdy přivezl do Evropy takzvaného "malovaného prince". Byl vystavován jako cirkusová atrakce a nikdy se už domů nevrátil.

Opravdový návrat do Evropy slaví tetování v roce 1771 s příjezdem kapitána Jamese Cooka z jižních moří. Přivezl také tetovaného domorodce, který se ale o pět let později mohl vrátit do své země. Kapitán James Cook byl také prvním Evropanem, který se o tetovací techniku a vzory tichomořských národů intenzivně zajímal. Členem jeho expedice byl malíř Sydney Parkinson. Složitě tetovací vzory nakreslil a jeho kresby byly pak vystaveny v muzeu. Evropská veřejnost se tak mohla seznámit s obličejovým tetováním novozélandských Maorů i nejrůznějšími tahitskými vzory.

Jako vzor mohli sloužit i Cookovi námořníci, kteří půvabům zdobené kůže neodolali, a většina se jich z cesty vrátila do Evropy patřičně vyzdobena. Byli překvapeni, jak tetování bolí. Tahitáné používali tetovací hřebeny vyrobené z ostře zabroušených kostí nebo z mušle upevněné na dřevěném držátku. Do tohoto držátka klepali dřevěným kladívkem a tak kůži propichovali a do vpichů nanášeli barvu.

Doslova šokem pro evropskou veřejnost byl v roce 1828 návrat britského cestovatele Johna Rutherforda z Nového Zélandu. Vrátil se potetovaný od hlavy až k patě. Prohlásil, že ho zajali Maorové a násilně ho tetovali během čtyřhodinového rituálu. Ztratil při něm vědomí, a když se probal, neviděl. Uzdravoval se celých šest týdnů. I když o pravdivosti této historiky mnozí

pochybují, je faktem, že muselo jít o velmi bolestivý zásah, vezmeme-li v úvahu primitivní techniku a skutečnost, že měl potetován každý centimetr těla.

Tetování je příkladem, jak malé vzdálené národy, v tomto případě z tichomořských ostrovů, mohou významným způsobem ovlivnit evropskou kulturu. Velkou oblibu získalo zejména u námořníků v celé Evropě. Existovaly námořnické motivy a symboly. Želva znamenala, že námořník přeplul rovník. Kotva zaručovala bezpečný návrat do přístavu. Oblíbený byl ukřižovaný Ježíš Kristus, protože námořníci věřili, že mají-li Krista na zádech, nebudou bičováni pro prohřešky. Postupně se stalo zvykem nechat se tetovat v každém přístavu, kde loď kotvila. Vznikl tak jakýsi cestovní deník na kůži. Čím více vytetovaných obrázků, tím zcestovalejší muž. V devatenáctém století mělo devadesát procent amerických námořníků nějaké tetování. Evropští námořníci v tomto směru poněkud pokulhávali, ale přesto jich byla tetováním ozdobena nadpoloviční většina.

4.2 Vojenská tetování

„Dva miliony veteránů s sebou nosí v současné době jeden z nejvýmluvnějších a také trvalých symbolů vojenské služby – tetování. Ačkoliv bylo dříve doménou jen námořníků, motorkářů, dnes se již tetování stalo masovou záležitostí. Nicméně vojenská tetování jsou zvláštní případ. Na jednu stranu jsou typem tetování jako jakékoliv jiné, které má sloužit k osobním účelům, památce nebo vzpomínkám, na druhou stranu se díky dlouhé a pestré minulosti vojenských motivů v tetování nepodařilo zachytit pouze osobní historie jednotlivců, ale vojenskou historii obecně.“ (citace ze seriálu Sběratel tetování)

Vojenská tetování často nosí vojáci jako symbol času, který ve službě strávili, a nebo jako památku na své padlé kolegy. Toto jsou nejčastější důvody pro vojenská tetování, ale existují také lidé, kteří si je pořizují, aby ukázali hrdost a podporu armádě své země. Existuje mnoho druhů tohoto tetování a mezi

nejoblíbenější motivy bezesporu patří znaky jednotlivých vojenských oddílů, útvarů a jednotek.

V armádní hierarchii existuje mnoho znaků a symbolů, které mohou sloužit jako motivy pro tetování pro ty, kteří chtějí ukázat svůj vztah k ní. Například někdo z americké armády se může rozhodnout pro motiv červeno modré vlajky s nápisem "The United States Army" z roku 1775, kdy tato armáda vznikla. Dalšími motivy souvisejícími s armádou mohou být symboly týkající se postavení nebo oddílu, například jízdní, pěší nebo oddíl vojenského zpravodajství. Navíc, některá vojenská tetování zobrazují také ocenění a vyznamenání, které má nositel na uniformě.

Stejně jako vojenská tetování, která můžeme vidět na členech armády, tak i tetování členů námořní pěchoty, znázorňují sílu, rychlost, hodnost a vztah k námořnictvu. Jednou z mnoha společných věcí u těchto tetování je, že často zobrazují znak hodnosti, který námořníci a vojáci nosí. Tyto odznaky jsou obecně protáhlé čtverce, které mají uprostřed typický znak - chevron. Nad tímto znakem je symbolem nositelovi příslušnosti, zatímco pod ním jsou čáry, které se spojují na spodním cípu hvězdice a slouží k označení hodnosti. Jiné styly tetování námořnictva mohou zobrazovat oficiální navy znak nebo lodní třídu.

Námořní pěchota, letectvo, ale i pozemní vojenské jednotky si kromě motivů, jež ukazují na jejich postavení, také často nechávají vytetovat oficiální symboly. Například, Marine Corps mají oficiální znak, který zobrazuje svět v držení kotvy. Na vrcholu této zeměkoule sedí orel nesoucí svítek, který hlásá jejich heslo "Semper Fidelis" nebo-li "vždy věrný." Tetování Námořní pěchoty může také poukazovat na to, jaké má voják zaměření, jako například potápění či parašutismus. Jedním z nejčastějších tetování letectva zobrazuje známý symbol, který ukazuje soubor stylizovaných křídel sestavených ze tří linek, dolní část je tvořená hvězdou, koulí a třemi tvary, podobnými diamantu. Air Force rondely, štíty a odznaky bývají v tomto stylu také populární.

Kromě znaků, které se vztahují na určité skupiny, jsou oblíbenými motivy takové motivy, které poukazují na to, že nositel je hrdý na svou zem. U americké

armády tak nejčastěji můžeme vidět vlajky, orly, jména a data či realistické portréty lidí v uniformách.

4.3 Tetování jako symbol víry, náboženství a spirituality

Než se podíváme na jednotlivé víry a náboženství, představíme si centrální motiv a tím je bezesporu kříž. Existuje ve velkém množství modifikací, jedná se o nejvíce univerzální motiv víry a spiritismu obecně. Kříž je uznávaný nejen nábožensky, ale také jako symbol naděje, motiv, který používají i ateisté. Dávno před tím, než se stal symbolem křesťanství, byl již uznávaným symbolem. Symbolizoval nesmrtelnost, plodnost, spojení mezi nebem a zemí, mezi životem a smrtí. Kromě toho se také setkáváme s významem, že čtyři ramena rovnají se čtyřem světovým stranám a čtyřem živlům. Celé dohromady se to spojuje v symbol, který značí podstatu lidského bytí. Známe zejména ten křesťanský, dále pravoslavný, kotvový, maltézský, jeruzalémský, patriarchální, řecký, ondřejský, papežský, nilský nebo křížový. Kromě toho existuje také obrácený anebo typy křížů subkulturálních.

Co se týče tetování a víry, duchovní směr, rituál a směry vedoucí k víře jsou jedním ze stavebních kamenů tetování, které právě z náboženství vyústilo. Umění tetování bylo, je a bude spojeno s vírou, rituálem a obřady. Vždy bylo symbolem, nejen ozdobou. Ačkoliv byla doba, kdy bylo tetování zakazované, svou cestu si k víře zase našlo. Dříve se ve víře tetovala hojně zvířata, kult totemismu nebo motivy vesmíru. Postupem zvířecí duchy vystřídaly motivy ochrany a začal se objevovat kříž. Víra v život a ve smrt se pojila s tetováním a často bylo právě tetování propustkou do světa mrtvých a do světa, kde vede cesta k Bohu. Dnešní kult tetování vede do salonu i lidi hluboce věřící, kteří se už nespokojují jen s motivem kříže, ale chtějí citace z Bible, žalmy, znak ryby. Díky evangelické církvi se motivy náboženské staly vcelku oblíbeným žánrem v tetování a staly se vyhledávaným motivem u mladé americké generace. V Americe má náboženské tetování více než 20 procent potetované populace a tetování značící víru, se zde považuje jako skvělé řešení, jak se ke své víře

veřejně hlásit. U jiných forem církve už to tak fenomenální není, křesťanství v tomto duchu dominuje. Další víry, které se hlásí k body artu, jsou například buddhismus, konfucianství, taoismus, hinduismus, judaismus, islám, šintoismus nebo sikhismus, které mají jasně vymezené symboly, které se k tetování používají a tetovaz se provádí přímo v chrámech s požehnáním.

Křesťanství – zde dominuje motiv kříže, anděla, holubice, otevřené Bible, ale i růženec, Ježíš Kristus, Panna Marie, ukřižování, trnová koruna a tak dále. V moderním tetování je top motivem holubice a na paty jí šlape motiv sepnutých rukou. Tetováním se dá navěky vyjádřit svou identitu a víru, ke které se hlásíte. V latinské Americe hrají prim motivy římskokatolické, tedy Marie, růženec, andělé nebo madona. Mimo jiné zde najdete jako jeden z top motivů nejsvětější srdce, které se pomalu dostává i do evropské tetováže. Poutníci zase volí cestu nápisů a často si tetují datum své cesty, například na pouť vykonanou do Jeruzaléma. Datum se často doplňuje o motiv sv. Jiří, motiv madony či piety.

Islám – ačkoliv Korán zakazuje tetování, překlad není tak jednoznačný. Verše říkají, že hříšník bude podle značky své poznán. Pokud chápeme značky na kůži jako tetování, mohlo by to tak být. Ale zase na druhou stranu, muslimové byli od nepaměti známí tím, že si nechávali tetovat značky, když vykonali poutě do Mediny nebo Mekky. Avšak mělo to své úskalí, neboť pokud si muslim přál vstoupit do ráje, bylo mu tetování velkou překážkou. Tetování prostě do ráje nesmí a jediné, jak se tam dostat, je vykoupit se, a to silou ohně. Projít zkouškou ohněm, který vás od tetování očistí. Pokud jde o motivy, tetuje se měsíc a hvězda, verše z Koránu, arabskou kaligrafií dělané. Kromě toho se zde tetují i motivy zapůjčené z křesťanské víry, jako démoni, andělé, ale i milenci Adam a Eva včetně motivu jablka.

Buddhismus – náboženství všem známé, kde dominuje motiv Buddha, což je každému asi jasné. Buddha ve všech svých možných podobách, barevný, zlatý, starý, mladý, meze se nekladou. Avšak sám Buddha ikony neuznával a žádal věřící, aby se jich vzdali, odpoutali se od materiálního znázornění. Proto se zprvu Buddha netetoval, nekreslil a nijak neukazoval, ale objevovali se motivy s ním spojené. Takže se setkáváme s motivem stromu, který naleznete pod názvem

„bódhi“, dále pak kolo Dharmy, lotos nebo lotosové okvěti, mandaly, nápisy „óm“ nebo motivy slunce a božské záře. Buddha samotný se objevil až mnohem později vlivem moderních kultur. V Thajsku naleznete největší tattoo festival světa, kde se v klášteře Wat Bang Phra tetuje a potetuje vás sám kněží. Pokud si opatříte takovýto suvenýr, bude vás chránit proti bolestem, dodá vám sílu a kromě toho funguje jako magický amulet a je jedno, jaký symbol z této víry zvolíte.

Hinduismus – ornamentální tetování, které vzešlo ze známé henny, která zdobila a dodnes zdobí nohy a ruce žen a nevěst. Historie tetování brahmánů, tedy Indů, kteří spadají do nejvyšší kasty, sahá do dob mytických. Tetovalo se na čelo, odtud známá tečka, dále pak na ruce, tváře, hrudník, a to zejména motiv složený z čar a koleček. Kdo byl tetován, ukazoval, že je z vysoké kasty a z lepší společnosti. Bengálci se zase naopak nechávali tetovat proto, aby až zemřou, poznali je jejich předkové a příbuzní, až se k nim dostanou na onom světě a přijali je mezi sebe. A co se víry týče, tetované kněžky nosili duchovní znaky a symboly, zejména na prsou a ramenou, které jsou motivem ženské sexuality. Místo, které je sexuálním symbolem a je opatřeno tetováním, by mělo být oproštěno od chůlce a tetování přinese tělu i duši spásu.

Judaismus – v tetování judaistické víry je králem motivů hexagram, symbol židovské identity. Hexagram v sobě pojí svět duchovní, svět materiální a svět bytí. Šesticípá hvězda, také zvaná jako Davidova, se tetuje ve všech možných verzích, od malé přes veliké, obyčejné a základní nebo zdobené. Kromě názvu Davidova hvězda se také setkáme s názvem pečeť krále Šalamouna nebo Hvězda Stvořitelova, kde tento název panuje zejména v kabale. Šest hrotů hvězdy je šest dní v týdnu, střed hvězdy, tedy prázdný prostor mezi dny, je prostor pro Sabat. Kromě tetování se tato hvězda objevovala za druhé světové války a po jejím skončení se stala součástí vlajky Izraele. Kromě hvězdy nemá židovská víra jiné mocné symboly, které by se hojně tetovali.

Kromě výše vypsanych zásadních druhů náboženství, kde tetování hraje významnou roli, se s ním ale setkáme vlastně v jakémkoliv jiném a dalším druhu víry, stejně jako potkáváme tetováv v subkulturách. Jde o to ukázat svou věrnost

a to, že patříte k něčemu a něco vyznáváte. Další silné církve nebo spiritualistické skupiny, hojně si libující v tetování jsou například satanisté, kde dominuje motiv obráceného kříže, kozla, Satana nebo pentagramu, další je třeba koptská víra, kde se zprvu tetovali jen kněží, kteří si motivy připravovali na dřevěné špalíčky, aby se dal motiv jen obtiskovat a poté tetovat. Šlo hlavně o motiv malého křížku, který se poté stal i jakousi atrakcí a tetoval se na trzích a ve stáncích. Kromě toho se pak tetovalo v rámci poutí a za splnění modliteb.

4.3.1 Symboly víry

Růženec – pojem odvozený od latinského slova „rosarium“, které se dá překládat jako koruna z růží. Ale my jej chápeme jako křížek na nitce, nejčastěji s korálky či perličkami. Růženec je tradiční symbol katolické víry, zejména římskokatolické odnože. Spojuje modlitbu a dodává jí sílu. Každý korálek z růžence značí sérii deseti otčenášů a modliteb Ave Maria, která je známá jako dekáda. Můžeme se setkat s růžencem i na poli buddhistické víry, kde mají korálky i růženec jako takový podobnou funkci, avšak neobjevuje se zde křížek. Růženec by měl při modlitbě spojit ruce a navázat tak spojení s Bohem. Je to tedy jakýsi nástroj spojení duchovna a našeho světa v době modlitby.

Sepjaté ruce – aneb motiv, se kterým se v oblasti tetování roztrhl pytel a stává se velice moderním a žádaným motivem, který potkáte na každém kroku. Hned po motivu kříže je to nejčastější tetování ze světa věřících. Tetují se realisticky, někdy se pojí s křížkem, někdy s růženci a žalmy. Lze tento motiv spatřit také se svatozáří, srdcem nebo jako památeční motiv se jménem zesnulé osoby. Leckdy se tento výjev, původně silně náboženský, stává kýčovitým. Tento motiv je znám už z dob 15tého století, kdy se maloval na obrazy a svaté ikony, jako zesílení své víry, motiv posílení a věrné oddanosti víře. Tento význam si sepnuté ruce dochovaly dodnes, kromě toho značí dojmavé a zamyšlení hodné stránky víry.

Kristus – k tomuto motivu není moc co dodávat, ať se jedná o ukřižovaného, nebo s madonou či pouze o hlavu s trnovou korunou, jedná se o nejmocnější

symbol víry, spojený s nejlivnější postavou. Tímto motivem vyjadřujete postoj k víře, uznání a také sílu této postavy. Stejný význam má motiv Panny Marie, která je navíc ještě symbolem života, čistoty, zrození, mateřství a plodnosti. Pokud někdo nosí celou rodinu, tedy Marii s dítětem a motiv Krista, jedná se o úctu a sílu rodiny a úctu k těmto tradičním statkům. Motiv Krista, stejně jako jiných biblických postav, se tetují zejména jako velké realistické a fenomenální výjevy a velkolepé scénérie, nejčastěji vycházející z umění.

Démoni a Satan – protipólem dobra je zlo, tak je to všude, takže druhá strana nebe je peklo, ztělesnění zla ve formě samotného Satana a jeho posluhovačů. Lucifer byl původem archanděl, ale protože si jej Bůh velice oblíbil, on sám upadl do pýchy a marnivosti. Tím pádem jej postihla boží nemilost. Nakonec byl svržen z nebes, jelikož začal škodit a navádět ostatní anděly ke vzpouře a neposlušnosti. Takže je to vlastně padlý anděl, stejně jako najdeme hodně lidí, kteří jsou vlastně padlým andělem. Nemusí si tedy tento motiv tetovat lidé opačného či satanistického cítění, ale i lidé, kteří i přes svou víru padli, například díky hříšnému chování a pokleskům. Tetování démonické a satanské je dominantním motivem nejen v oblasti víry, ale i třeba v muzice a spiritismu.

Anděl – tetující se jako bytost, nebo třeba jen jako křídla či jeho atributy, také nejčastěji ve formě velkoplošného a velkolepého uměleckého tetování. Má jej celá řada náboženství, je znakem božské povahy, oddanosti ke své víře a vyjadřuje hluboký vztah k Bohu. Je to nejen posel, ale také vykonavatel Boží ochrany, ale i trestu. Tetují si jej lidé oddávající se Bohu a vyjadřující mu svou oddanost, ale také lidé, kteří si myslí, že jsou terčem trestu od Boha. Kromě toho se tento motiv používá jako motiv pro memoriály, tedy památeční tetováž, zejména ve spojení se jménem zemřelé osoby.

Holubice – nebo také symbol Ducha svatého, pokud mluvíme o víře. Jinak se jedná o uznávaný a obecně platný symbol míru. Je to symbol křtu, tedy se často pojí s datem křtu narozených dětí, nebo křtu osoby samotné, která tento motiv na sobě nosí. Mimo to je holubice známá díky tomu, že při velké potopě, kterou z Bible jistě znáte, nesla Noemově arše zprávu o tom, že našla zemi a přinesla větvíčku olivy. Díky tomu je symbol naděje, což je největším a nejvýznamnějším

důvodem, proč se tetuje. Kromě toho se tetuje také s trnovou korunou, jako symbol utrpení a bolesti.

Obrácený kříž – symbol související s křesťanskou vírou, ale stojící v opozici. Mylně si lidé myslí, že se jedná o motiv vyznavačů satanismu. Jedná se o symbol, který nikterak nehaní víru, ale značí, že jeho nositel neuznává církev, kostely, honosné církevní autority a celou církevní organizaci. Nejde tedy o nějaké pošlapávání víry nebo symbolu, ale o jakýsi nesouhlas s církví jako takovou. Tímto symbolem vyjadřujete nesouhlas s jednáním církve, s církevními statky a pravidly, nesouhlasíte s tím, jak církev vystupuje a k čemu se uchyluje, avšak nijak neponižujete víru nebo člověka, který věří.

Pentagram, motiv kozla – tohle už jsou motivy satanistické, tedy protipólem dobra a víry katolické. Tetují si je příznivci satanistické víry, ale i okultismu, čarodějnictví a například vyznavači pohanských kultur. Pentagram s jedním cípem vzhůru je znakem magie, symbolem přírodních sil, čar a kouzel, naopak pentagram s dvěma cípy nahoru je symbol satanova kozla, který je často v tomto motivu také zpodobněn. Tento motiv je pak považován za motiv zla samotného.

Kromě těchto motivů se setkáme s motivem nebe, ryby, nanebevzetí, s motivy otevřené Bible jako úcty k této písemnosti, dále se ale tetují i apoštolové, žalmy a jiné úryvky z Bible, atributy svatých, svaté srdce, trojice a nespočet motivů souvisejících s církví, od kostelíků po svíce.

4.4 Tetování v medicíně

Jednou z nejčastějších nemocí, kde se v poslední době tetování využívá, je diabetes, neboli cukrovka. Ně, že by snad tetování dokázalo cukrovku léčit, ale dokáže včas pomoci při identifikaci nemocného. Nejen v Americe, ale všude ve světě, mají diabetici průkaz, ale kolik z nich ho u sebe stále má? Jinou formou označení bývají speciální klíčenky, které v Americe diabetici nosí, ale i tu můžete nechat doma. A tak se stává, že pokud se diabetikům udělá zle vlivem poklesu či zvýšení hladiny cukru v těle, dojde ke kolapsu, který se bohužel podobá například omdlení pod vlivem alkoholu. Tento diabetický komat má často fatální následky, v hodně případech smrtelné. A je velmi těžké tento stav

diagnostikovat, pokud s touto nemocí nemáte zkušenost a naleznete někde právě takto nemocného člověka. Proto americký spolek lékařů navrhl jednotnou značku, kterou diabetici nosí vytetovanou a nemůže se tak stát, že by si nechali doma své označení. Veřejnost o této značce ví díky plakátům a billboardům a měla by se tak dostat do podvědomí lidí, stejně jako například číslo na tísňové linky. Nemocní by tuto značku měli nosit vespuďu na zápěstí, kde se při první pomoci zjišťuje puls. Toto tetování nabízí studia s výraznou slevou, lékaři uvažují o zavedení bezplatného tetování tohoto typu. Už se nestane, že si zapomenete doma označení, že jste diabetik.

Druhé významné uplatnění má tetování v rekonstrukční plastické chirurgii. Například po nehodách či úrazech nebo rozsáhlých operacích se přidáním vhodného odstínu barvy dotvoří formou tetování výsledný efekt. Toto se používá hlavně u závažných rekonstrukcí například obličeje. V méně vážné situaci se například dotetovávají bradavky, kdy se kolem dvorce pomocí barevného odstínu podobného původní bradavce dotvoří dokonalý tvar, například po operacích prsou či jejich odebrání.

4.5 Motorkářská tetování

Lidé pletou motorkářská tetování s těmi vězeňskými nebo s tetováním gangů. Ne, že by neexistovaly motorkářské gangy nebo že by někteří motorkáři nemohli skončit ve vězení, ale významy tetování, na které se dnes podíváme, jsou poněkud odlišné. Vězeňská a „gang“ tetování bývají většinou amatérsky provedená, poukazující na příslušnost k určitému gangu či na zásluhy nositele tetování. Motorkářská tetování poukazují na lásku k motorkám, svobodě a dlouhým cestám po rozmanitých silnicích.

Obvykle zahrnují tradiční motorkářské symboly, jako plameny, kostry, lebky a mají určitou auru vzpurnosti. Nositelé těchto tetování ale mohou být rodinné typy, poměrně konvenční, s normální prací, pro něž jsou motorcky a s nimi spojená kultura jen hobby. Motorkáři už nutně nemusí být vyloučeni z většinové společnosti a motorkářské tetování už není jen symbolem zapojení se do gangu či

deviantního chování. Bikerská tetování se obvykle soustřeďují na konkrétní typ motocyklu. Také mohou obsahovat odkaz na konkrétní moto klub. Tyto kluby nejsou nutně gangy, ale jsou to skupiny jednotlivců, kteří sdílejí společný zájem a organizují lidi podobného ražení do jedné „party“. Mnohokrát jsou tyto kluby registrovány přes národní organizace a členství je založeno na specifických kritériích a přesvědčení.

„Někdy jsou nicméně motocyklové kluby známé jako kluby „psanců“ a nejsou registrovány u žádné vyšší autority. Tyto kluby mohou, ale nemusí být zapojeny do gangu nebo nezákonné činnosti. Je důležité poznamenat, že ve světě motorkářů, psanec není synonymem zločince. Spíše je termín psanec vyhrazen pro kluby, které nemají zájem být v partnerském vztahu ani pod dohledem těchto vnitrostátních organizací a raději pracují nezávisle a v rámci vlastní pravomoci“ (citace JAY DOBYNS, *Žádnej anděl*, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1, ISBN 978-80-87525-03-6). Stejně tak motorkářská tetování často zahrnují citáty nebo nápisy, které ilustrují jejich motorkářské filozofie a víru. Řčení jako „living free“, zahrnující svobodu nebo „riding forever“ jsou mezi cyklisty velmi populární. Mezi jiné oblíbené motorkářské motivy patří symboly Ameriky, jako jsou motorkářské kultury z roku 1950 a americké vlajky.

V roce 1960 se stal kříž, který je odvozen z maltské kultury a Železných křížů, oblíbeným symbolem mezi motorkáři. Zpočátku znázorňoval jen nezávislost a povstání, nyní je kříž symbolem pro chrabrost, čest, sílu charakteru a obhajování své víry. Motorkářská tetování obvykle obsahují osobní přesvědčení jednotlivých motorkářů, takže možných motivů a vzorů je obrovské množství. Náboženská víra, národnost, značka, klub, atd., to jsou všechno faktory, které ovlivňují vzhled jednotlivých tetování. Stejně jako u ostatních stylů tetování, tato individualizace umožňuje lidem přizpůsobit jejich tetování, aby konkrétně reprezentovali sebe, své názory a své osobní filozofie. Lidé s motorkářskými tetování jsou povětšinou zapojeni do určité míry do motorkářské kultury. Na rozdíl od jiných motivů tetování, motorkářské tetování znamená, že doopravdy motorkářem jste! Nicméně, neexistuje žádná minimální

úroveň zapojení, která je nezbytná pro to, abyste si mohli takové tetování pořídit. Například „víkendoví jezdci“ si mohou nechat vytetovat logo jejich motocyklu na počest jejich koníčku. Tzv. zdravé jádro, aneb ti, kteří jsou do motorkářského světa opravdu hluboce začleněni, mívají obvykle takovýchto tetování víc. Někdy jsou však nositeli tetování s bikerskou tematikou například i členové rodiny, či přátelé, kteří se nechávají tetovat na počest zesnulého motorkáře.

4.6 Biomechanika

V roce 1979 natočil Ridley Scott film Alien, který se stal nesmírně populární, nejen kvůli zajímavé a inovativní zápletce, ale i pro umělecké a tvůrčí zpracování vetřelců. Na rozdíl od předchozích filmů a vyobrazení od cizích autorů, byly tyto bytosti z části mechanické a z části biologické. Vetřelce navrhl H. R. Giger a jeho styl, nazvaný biomechanika, se stal inspirací pro nový žánr tetování. Star Trek a Borgs jsou dalším příkladem toho, když se míchá člověk a stroj. Člověk jako bytost s odkrytým vedením a obvody je klasický aspekt biomechanického umění.

Než se styl stal více poptávaným, tattoo umělci jako Guy Aitchinson a Aron Cain přizpůsobili vyobrazení prostředí. Dnes biomechanické tetování obvykle představuje oblasti s roztrhanou kůží nebo odstraněným masem, které odhalují vnitřní fungování strojů. Obvykle je provedení v kombinaci černé a šedé, s bílými odlesky, neboť tato kovová, monochromatická schémata jsou obvykle spojeny se strojním zařízením. V poslední době se styl stále více vyvíjí a někdy zahrnuje jasné, nepřirozené barvy drátů a ozubených kol.

Nejlepší a největší umělecká biomechanická tetování slouží k pochopení lidské anatomie, míchání přirozeného těla do umělých strojních součástí. Biomechanická tetování často napodobují obrysy svalů a kostí, lidského pohybového aparátu. Smyslem těchto tetování je pokusit se nerealistický motiv udělat tak, aby byl uvěřitelný a realistický. Tetování nemusí být skutečně

věrohodné, ale mělo by se snažit co nejvíce tak působit. Talentovaní umělci dokážou spojit lidskou postavu, zejména svaly, šlachy, klouby apod. s převody, vedením a obvody. Z tohoto důvodu je správné umístění nezbytnou součástí těch nejlepších návrhů. Biomechanické tetování musí být umístěno na správných kloubech a svalech, aby vypadalo tak uvěřitelně, jak je to jen možné. Pokud biomechanické tetování vypadá jako štítek nebo se špatně umístí, pak je celý efekt v troskách, a to i v případě, že je samo tetování provedené kvalitně.

Lidé s biomechanickým tetováním jsou ze všech oblastí života. Mohou to být inženýři a mechanici, kteří mají pocit, že jejich práce je nedílnou součástí jejich já. Pro ně může být část stroje asociace na jejich povahu a cítí, že biomechanická tetování jsou ideální způsob, jak odhalit tento aspekt jejich osobnosti. Další početnou skupinou, vlastníci tato tetování, mohou být fanoušci seriálu Star Trek nebo filmů o vetřelcích a získáním biomechanického tetování jednoduše zobrazují svou lásku k dílu, způsobu uměleckého ztvárnění a podobně. Ostatní nositelé biomechanického tetování se mohli prostě jenom shlédnout v tomto uměleckém stylu, nalézt v něm estetično a nemusí pro ně mít žádný hluboký význam. Vzhledem k tomu, že biomechanické kresby jsou relativně nový styl tetování, není tam žádná vybraná nebo omezená skupina, která si nechává tato tetování udělat. Jsou populární v normální společnosti, stejně jako v komunitě preferující těžší formy bodymody.

Nejdůležitějším aspektem biomechanického tetování je ujistit se, že je provedeno dobré. Krása a intriky těchto tetování jsou zcela ztraceny, pokud je tetování neuvěřitelné. Kresby musí splynout s lidským tělem, stát se součástí člověka. Snad více než jakýkoli jiný styl tetování, musí biomechanické tetování vypadat, jako by bylo přirozenou a vrozenou částí osoby. Takže je opravdu velmi důležité, nechat si biomechanické tetování provést od umělců, o kterých víte, že v tomto stylu vynikají, protože to vyžaduje velký talent a dovednosti, aby výsledek dopadl úspěšně a věrohodně.

4.7 Tribal tetování

Když se řekne tribal, spousta lidí si přiřadí pojmy jako je ornament, černá či domorodé tetování. Slovo tribal lze přeložit jako kmen, něco kmenového, pocházejícího od kořenů a takto často tribalové tetování chápeme. Ačkoliv moderní společnost pod termín tribalové tetování shrnuje obrovské množství stylů, z celého světa a z různých historických období, tedy nejde už jen o kmeny, ale i o moderní tetování, které na tyto praktiky odkazuje. Tribalové tetování se datuje na cirká 5200 let starý fenomén.

První tribalové tetování datujeme od nalezení zmrzlých mumií, například velmi známá je mumie Otzi. Od té doby uplynulo hodně vody v řece a tribal se usídlil v tetování sportovců, celebrit, rockových hvězd i běžných a anonymních lidí. My se však podíváme na základní kmenová rozřazení, které vám trochu nastíní, kolik těch tribalů vlastně máme a jaké to jsou. Neboť není tribal, jako tribal.

Jedním z prvních významů tribalového tetování bylo identifikovat nositele tetování jako člena kmene, kam patří, z jakého je rodu, odkud je. Pakliže se jednalo o bojovníka, byla tetováž o něco zastrašující. Tribalové tetováže měly za úkol pomáhat sociálnímu rozvrstvení společnosti, posléze se do kůže vepisovaly formou tetování hrdinské činy a úspěchy. To vše znakovým systémem, který byl pro daný kmen nebo kulturní oblast typický. Následně se tetovalo jako součást rituálu, tedy jako iniciační rituál, který z chlapce činil dospělého muže, nebo se tetovalo jako součást magického rituálu. O něco později se tetování ujalo i jen jako dekorativní záležitost. Do současnosti se dostaly funkce dvě, dekorativní a pak sociálně zařazující, neboť spousta lidí volí tetování jako vyjádření touhy patřit do nějaké skupiny.

První skupina, na kterou se podíváme, je vzor maorský. Maori tattoo, zvané moko, je tribalová tetováž kolem oblasti, kde dodnes žijí potomci původních maorských kmenů, která je typická tetováním jemného dekoru zejména do oblasti nohou a hýždí, jakési kalhoty od pasu nad kolena. Plus tetováž obličeje. U Maorů má toto tetování smysl pro označování přechodu z dětství do

dospělosti, proto se tedy zde tetování pojí s iniciačním rituálem a dále jak jako sociální a rodinná tradice a identifikace.

Kousek odtud je kultura Havaje, kde se tetování odvozuje od boha, který je zván Tiki. Tetování je spojováno s náboženským uctíváním tohoto boha. Tribalové motivy jsou inspirované zvířaty, jako je želva, žralok, delfin či kladivoun a velmi se pojí s tetováním z Polynésie, tedy co se znakovosti týče. Havajské tetování bylo jedno z předních, které se hrnulo do Evropy a Spojených států. Zde se jedná o rituální funkce, o tetování například žraloka na nositele přenese vlastnosti téhož zvířete. Jde tedy o jakýsi duchovní rozměr.

Určitě v tomto článku nesmíme opomenout tribal z Polynésie, který jsem již zmínila u havajského vlivu. V Polynésii se jedná o tradiční domorodé tribalové vzory, které se zachovaly do současnosti a stále ještě, napříč všem vlivům západu, žijí a přetrvávají, sice už jen jako odkaz, ale stále se drží. Však také slovo tetování přišlo ze slova tatau, a to už něco znamená. Termínem polynéské tetování neoznačujeme pouze jeden kmen, ale celou oblast ostrovních míst v Pacifiku, jako je Samoa, Havaj, Nový Zéland, Tahiti a další a další, je to vlastně souhrnný pojem, který se až pak dále dělí na Samoa Tattoo, Nový Zéland Tattoo, Havaj, Maori tattoo a podobně, takže pokud vám to vrtalo hlavou, tak vězte, že polynéské tetování je jakýsi nadpojem a zbytek jsou pojmy podřazené, tedy jednotlivé podskupiny. Každý ostrov má pak vlastní kulturu a odlišnosti v tetováži, ale rozdíly jsou jen velmi obtížně identifikovatelné, proto se raději mluví o polynéském tetování jako o celku. Někdy se dokonce motivy propojují, překrývají, ovlivňují a mísí.

Tetování Samoa, jako samostatná skupina, je pak přímo kmenová záležitost konkrétního ostrova Samoa a zde, co se tribalů týče, je důležité zmínit, že se tetují ženy i muži, zejména na spodní polovinu těla. Samozřejmě včetně genitálií. Tetování z tohoto ostrova vyniká tím, že je zde tribalový ornament nezvykle hustý, pokrývající velké plochy a dělicí se do částí, jakýchsi segmentů.

Od tribalů z Pacifiku se podíváme blíže k nám, na tribal keltský. Ačkoliv Keltové zdobili spíše šat než tělo, ani jejich válečníkům se tato forma body artu

nevyhnula. Ale v záznamech a kronikách bychom kresby a doklady hledali jen velmi obtížně. Ačkoliv časem se tetování keltských válečníků velice rozmohlo, nebylo zvykem konat záznamy a archivovat zmínky, neboť tetování vycházelo ze známých a klasických pohanských a keltských motivů, které se objevují na šatech, nádobí nebo špercích. Jde o typický spirálový ornament, související se soudobým uměním a spojením s přírodou. Tetování se spojilo s tradicí a uzlovité, spirálovité a břechťanové vzory se staly jakousi šablonou pro veškeré umění Keltů, tedy od zbraní před rukopisy po tělo. Je zde jedna velká výjimka, odlišující tento tribal od Polynésie, a to ta, že keltské motivy nemají konec, zakončení. Jde o smyčky a uzly, znamenající nekonečno, plynutí života, přírody, smrti, koloběhy a tak dále.

Od Keltů jen krůček k tribalu modernímu, tedy tak chápeme tribal západní, tedy to, co je nám dobře známé a co v Maori má kořeny, ale je moderním světem ovlivněné a přetvořené. Nepojí se s rodem, historickou událostí, sociální zařazeností do rodu, ale pouze řadí ke skupině nebo subkultuře. Nepojí se ani s rituálem, splňuje pouze dekorativní roli, avšak pro někoho může znamenat, že dospěl, zejména pokud si jej nadělí například k narozeninám, které oslavují plnoletost. V moderním tribalu se díky tomu, že nenese konkrétní význam, nekladou meze v návrhu, je jedno kolik linií, vlnek a zubů obsahuje, musí splnit hlavně dekor a estetický záměr. Kultura a antropologové hovoří o tom, že lidé s moderním tribalem tvoří také jakýsi moderní kmen, vyznačující se právě tímto tetováním. Moderní tribal můžete nosit kdekoliv, ať jste žena či muž, jakéhokoliv postavení, neboť na šamany a válečníky se tu nehraje. Jen ženy volí spíše jemný vzor, více zakřivené vzory, tenké linie, zatímco muži sahají po masivnějším, až agresivnějším zpracování. Pravidla neexistují. Ačkoliv mluvíme o moderním, stále více lidí sahá ke kořenům a navrácí se touha po tribalu polynéském či keltském.

Kromě toho, že si dnešní tribal tvoříme sami, podle sebe a svého citu k estetice a pojetí těla, je velice oblíbené tribal kombinovat, například kmenové tetování s jiným obrázkem, například pírkem, drakem, křídlem nebo květinou, stejně jako se tribal stylizuje do pásků, které tvoří jakési náramky na pažích či kotnících.

Aby toho nebylo málo, moderní společnost do tribalu vnesla barvu, ta se dříve objevovala jen v tribalu Haidském a to jen červená. Dnes se prostě nedá stavět bariéra, ačkoliv zastánci klasiky barvu v tribalu odmítají, vývoj umění a body artu se nedá zastavit a kreativita lidí a tatérů také ne. Tribaly tedy najdeme různé, některé nevzhledné, jiné obyčejné, ale i takové, které beze studu můžeme označit za umělecké dílo, propracované, do detailu vytvořené smyčky a linie a krásně kopírující osobnost nositele. S tribalem nic nekazíte, bylo kdysi jakési pořekadlo, když přišlo tetování do módy a kdo chtěl tetování a nevěděl jaké, sáhl po tribalu a koupaliště se pak v létě hemžily tribaly nad zadečky, nad kotníčky a přes vypracovaná prsa a ramena svalnatých pánů. Ale není to tak úplně pravda, tribalem lze pokazit hodně, stejně jako jakoukoliv jinou kerkou, nevhodně zvolenou, špatně provedenou či unáhlenou.

4.8 Hazzard tetování

Obrázky karet, kulečnickových koulí, hracích kostek a podobně jsou v poslední době čím dál populárnější. Velmi často je můžeme vidět ve spojení s motivy pin up dívek, protože hazzard a krásné ženy byla vždy oblíbená kombinace.

Kostky – Od dávných dob jsou kostky synonymem pro hazardní hry. Hra nevyžaduje žádnou zručnost a žádné množství talentu nemůže změnit spravedlivý výsledek. Z tohoto důvodu tento motiv vyjadřuje štěstí, risk, nebo nejistou budoucnost. Zajímavé je, že kostky jsou často používány v tetování, která ukazují na nebezpečí spojené se zbytečným riskováním. Hořící kostky s vyobrazením čísla sedm se dají vyložit jako symbol velkého štěstí nebo jako symbol lásky k hazzardu. Číslo pět zase může znamenat osamělost, samotná tečka obklíčena dvojicemi teček. Naproti tomu, kostky v kombinaci s hadíma očima znázorňují neštěstí a hrozby, které s sebou hazzard přináší. Často se kombinují „šťastnými motivy“ jako jsou čísla, podkovy, čtyřlístky apod., ale také se svůdnými ženami, alkoholem, drogami, hracími kartami, lebkami, plameny a nápisy s upozorněním na riziko, smůlu... Kostky jsou symbol, který se často

vyskytoval u různých gangů či ve věznicích. Jejich význam může být ale spojen i s významnými citáty jako jsou „Kostky jsou vrženy“ J. Caesar nebo „Jen Bůh hraje v kostky, on hodí tam, kde nemůžeme vidět“ S. Hawking.

Karty – Hrací karty jsou v tetování často využívaný vzor. Neznačí vždy jen lásku k hraní, někdy slouží jako varování, kam až může gamblerství zajít. Nejoblíbenější kartou je eso, jakožto nejvyšší karta, která má nad všemi navrch, ztvárňuje moc, sílu, neporazitelnost. Srdcová královna je postava z Alenky v říši divů, symbolizuje útlak a tyranii, někdy vytrvalost v boji s problémy a nedostatky. Joker je využívána jako divoká karta, odstraňuje problémy, protože si díky ní můžete vyměnit nepotřebnou věc „karty“ za potřebnou, proto je brána jako symbol štěstí, ulehčení od problémů... Hráči pokeru si často nechávají vytetovat vítěznou kombinaci karet z nejvyšší dosažené výhry a věří, že bude fungovat jakou kouzlo, na přivolání štěstí pro všechny ostatní hry.

13, podkovy, čtyřlístky, Lucky tattoos – Lidé jsou odjakživa pověřiví, dříve s sebou nosili různé amulety, které je měly ochraňovat od všeho zlého a přinášet jim do života štěstí. I dnes lidé věří v sílu určitých předmětů, jakou jsou číslo sedm a třináct, podkovy, čtyřlístky a podobně a čím dál častěji si je nechávají vyobrazit na svá těla. Dá se říct, že nejznámějším symbolem štěstí je podkova. Často se umisťovala nad dveře do domu s tím, že má odpuzovat smůlu a neštěstí a naopak lákat do domu úspěch a štěstí. Čtyřlístek, je díky své vzácnosti též velmi oblíbeným symbolem štěstí, každému jeho lístku je přisuzována určitá hodnota – zdraví, láska, sláva a bohatství. Třináctka může být někdy chápána jako nešťastné číslo (pátek 13. se obecně považuje za den, kdy je lepší nevylézat z postele a některé hotely pokoje ve třináctém poschodí, které by měly být označeny číslem 13, raději přepisují na 12b, protože věří, že tím tak uchrání hosty před tím, aby se jim stalo něco zlého), ale i přesto, ve světě bodymody je 13 hned po 7 druhé nejoblíbenější číslo, symbolizující štěstí.

8ball – Číslo osm je primárně bráno za pozitivní číslo, v některých kulturách značí zemi, vesmír, Krista, myšlení, přátelství, štěstí, nebe, oddanost a odpočinek. Černá barva reprezentuje smutek, nicotnost, věčnost, intriky, tajemství. Kulečník byl dříve spojován s lidmi, kteří měli co dočinění se

zločinem, hazardem. Jako tetovaný symbol je oblíbeným vězeňským tetováním a využívají ho například, jako jsou Crips a Bloods. Přímo 8ball je někdy spojený s drogami, protože drogy jako je crack, kokain a heroin se často prodávají po osmi uncích. Často je brán jako symbol špatné cesty, pozice, smůly, což se přeneslo z kulečnickového stolu, do reálného života (když nám černá osmička brání v odstranění poslední koule ze stolu – stojí v dráze). Ale nebylo by fér tvrdit, že se na ni dá koukat pouze z negativního hlediska. K tomu, abyste hru vyhráli, musíte strefit právě 8ball, proto se vykládá i jako symbol štěstí a odvahy a promyšlenosti – je nutné přijmout vypočtené riziko (že se netrefíme) s vědomím, že odměna přijde jen, když do toho půjdeme.

5 Dočasné tetování

Vypadá to jako dar z nebes. Vyberu si motiv, pět let budu za „fajera“ a poté tetováž zmizí. Kosmetické salony ale slibují nemožné, z dočasného tetování budete mít spíš trvalý problém.

Hned v úvodu je třeba zmínit, že dočasné, krátkodobé, či několikaleté tetování neexistuje! Alespoň ne v takové podobě jaké ho pochybná studia prezentují. Tuto nabídku dočasných tetování nalezneme především u těch typů salónů, které svoji kvalitou a sortimentem nedosahují ani průměru obyčejného studia. V praxi se většinou jedná o ženy, které ani nedokončili zdravotní školu a už se vrhají na dráhu podnikatelek. Jak je obecně známo, 80% podnikání do 4 let zkrachuje, což tyto lidi velmi rychle probere do reality. Tetovat pořádně neumí a jejich další kosmetický um je v podstatě k ničemu. Mají jedinou možnost jak svoje podnikání trochu pozvednout, vydělat na důvěře lidí, kteří nemají o dané problematice ani ponětí. Nalákají zákazníky na dočasná tetování a počítají s tím, že se nikdo nebude obtěžovat s něčím co má zmizet až za několik let. O pár let později ztratí daný zákazník buď trpělivost se s někým dohadovat, nebo si jednoduše nechce přiznat, že naletěl, v tom nejhorším případě dané studiu už ani neexistuje.

Dočasné tetování má hodně společného s tzv. permanentním make-upem. Při něm se vytvářejí trvalé kontury očí a rtů, takže je již nemusíte zvýrazňovat kosmetickými přípravky. Princip spočívá v tom, že se barvivo nanáší do velmi malé hloubky v pokožce (0,3 až 0,5 mm). To je však velice náročné na tatérův um. Asi každý si dovede představit, že v případě permanentního make-upu se vyplňuje poměrně malá plocha a při určité obezřetnosti lze tuto hranici dodržet. Pokud však chcete vytvářet trochu větší motiv než jemné linky, je tato podmínka prakticky nedodržitelná. Takové tetování bude hodně světlé a navíc ještě v různé intenzitě. Nečekejte proto, že si takto pořídíte obrázek z katalogů tetovacích studií.

Největší rizika, která sebou tento způsob tetování nese, jsou v podstatě dvě. Zaprvé s sebou dočasné tetování nese, stejně jako permanentní make-up, riziko alergické reakce. Pokud jste alergičtí na inkoust, postižené místo vám v lepším případě zarudne a bude svědit (klidně i několik let), v tom horším se vám udělají tvrdé boule připomínající starou jizvu. Alergie ale není jediným nebezpečím. Nezapomeňte, že v kosmetických salonech nepracují zkušení tatéři, takže se výsledný motiv může značně lišit od původního návrhu. Ornamenty jsou ostatně daleko těžší výzvou než oční linky. Ovšem i když bude mít kosmetička školenou ruku a výsledný motiv dopadne k vaší spokojenosti, nemáte vyhráno. Ano, motiv vybledne a rozpije se, jenže nezmizí. Nezmizí nikdy. Ani sebelepší kosmetička nedokáže pět hodin pečlivě vpichovat barvivo do téže hloubky. Věřte tomu, že míst, kde zajede pod kůži hlouběji, aby se pak barvivo vylučovalo mnohem hůře či vůbec, bude víc než těch ve správné hloubce. Vám pak nezůstane nic jiného než našetřit několik desítek tisíc na odstranění laserem nebo si nechat obrázek překrýt trvalým tetováním. Jistou alternativou trvalému tetování může být tzv. tetování hennou, ale i to může pro někoho představovat problém. Kresba hennou na těle vydrží dva týdny až tři, což se může hodit zejména v létě. Barva, kterou vám při tomto „tetování“ nanášejí na tělo, se neskládá pouze z rostlinného barviva henny, ale přidává se do ní hned několik různých látek. Ty mají zaručit, aby byla barva tmavší a také kratší dobu barvení. Právě pro kratší dobu aplikace se barvy může připadávat parafenylendiamin (PPD). Ten je však významným

alergenem a reakce na něj může být poměrně bouřlivá. Může dojít k zarudnutí kůže, otokům a svědění. Navíc takto vytvořená přecitlivělost je celoživotní. Pokud se tedy chcete nechat tetovat hennou, dobře si zjistěte, jakou barvu v salonu používají. Pakliže jde o čistou hennu, pak se nemusíte ničeho obávat. Vždy zvolte důvěryhodný salon, nevyužívejte služeb pouličních tetovacích stánků. I tetování na pár týdnů se totiž nevyplatí podceňovat!

V oblasti nepermanentního tetování vysvitla nová naděje. Ve Spojených státech totiž začali s vývojem barvy, která se začne v kůži postupně rozkládat a naše tělo ji vstřebá. Pochopitelně tato barva musí odpovídat jistým požadavkům na její škodlivost lidskému tělu. Vše je však teprve ve fázi zrodu a tyto barvy nejsou volně dostupné a testované jako nezávadné. Dále můžeme také čekat, že se bude stále zlepšovat kvalita laserů, které tetování odstraňují a bude stále menším problémem odstranit i tetování klasické.

6 Odstranění tetování

„Tetováže a permanentní make-up jsou velmi obtížně odstranitelné," varuje hned úvodem MUDr. Simona Bedřichová z kliniky Laser Esthetic. „Každý by si tohoto faktu měl být vědom." Ale je pravda, že v současné době jsou možnosti, jak se tetování či permanentního make-upu takřka zbavit. Nicméně i ty nejmodernější šetrné techniky neumí odstranit všechny barvy stejně dokonale. „Dobře se odstraňují tmavé černé, modré a hnědé barvy, hůře jdou zelené a červené," říká MUDr. Bedřichová. Paradoxně je pro estetickou medicínu větším oříškem permanentní make-up, byť méně rozsáhlý než tetování. Především kvůli tomu, kde je umístěn. Používané laserové techniky totiž lehce poškodí tepelnou energií například řasy nebo obočí.

Pokud nás tetování trápí, jsme určitě vhodným kandidátem, věk nerozhoduje. A lidí, kteří se chtějí svého tetování zbavit, přibývá. Lékaři z klinik plastických chirurgií podle svých slov zažívají doslova boom tetovaných klientů a kliniky rychle pořizují nové dokonalejší typy laserů. „Právě totiž ‚dozrává' sociální

skupina, kterou zasáhla invaze tetovacích salonů - nyní získávají dobré pracovní pozice a tetování, zejména na viditelných místech, je jim na obtíž," vysvětluje velký zájem MUDr. Bedřichová. Mezi další zájemce patří ti, kteří udělali unáhlené rozhodnutí a teď se tetování potřebují rychle zbavit. Paradoxně v obou případech se jedná spíše o lidi z vyšších sociálních vrstev.

Protože se reliéf tetováže mění nejen stářím, ale i těhotenstvím (roztahuje se kůže, takže obrázek samozřejmě mění tvar), bývají častými klientkami i maminky. „Odstranění doporučujeme před otěhotněním a po ukončení kojení," říká MUDr. Bedřichová. „Základ sice není nijak kontraindikován těmto stavům, ale při rozsáhlejších oblastech je nutná aplikace místního anestetika nebo jiných léčebných látek. Ty mohou prostupovat např. do mateřského mléka a podobně." Budoucí maminky by si tedy měly dobře promýšlet, kdy si tetování pořídit a zda s ním nepočkat na období „po dětech".

Kdysi dosti drasticky - tzv. dermabrazí, tedy chirurgickým zbroušením pokožky. V krajních případech pak vyříznutím tetováže za cenu jizev. Dnes odborníci odstraňují tetování i pigmentové skvrny pomocí laseru. Nejčastěji alexandritovým či erbiovým laserem.

U použití alexandritového laseru pulsy projdou pokožkou, aniž by ji poškodily a rozstřelí tmavé pigmenty na malé částičky, které jsou následně za pomoci bílých krvinek vstřebány. Ne však po jednom ošetření. Profesionální tetování je uloženo v několika vrstvách kůže pod sebou a laser může pracovat jen postupně. Okolní tkáň zůstává díky přesnosti přístroje nezasažena, protože laser pracuje s přesností na jednu tisícinu milimetru.

Erbiový laser znamená výhodu - tetování odstraní najednou, tedy rychleji. Také je to levnější metoda. Musíme ovšem počítat s větší pravděpodobností jizvy.

Jakým způsobem se naší nechtěné „okrasy" zbavit, poradí nejlépe lékař při osobní konzultaci. Součástí první schůzky by měl být i test, který na malé plošce prokáže účinnost laserové metody. „V některých případech zmizí tetováž úplně, někdy jen částečně, toto bohužel ovlivňuje také složení tetovacího pigmentu (barev) a hloubka aplikace," vysvětluje MUDr. Bedřichová.

6.1 Zákrok a jak se chovat po něm

„Počet zákroků k odstranění tetováže se většinou pohybuje kolem 7-8 ošetření tak, aby se docílilo požadovaného efektu," shrnuje lékařka. Klienti popisují většinou ošetření alexandritovým laserem jako žahnutí kopřivou. U tohoto typu zákroku většinou ani není potřeba použití lokálního anestetika. Pokud je tetování rozsáhlé, nebo je pacient hodně citlivý, samozřejmě se mohou použít znecitlivující látky.

Jak se chovat po zákroku, určuje vždy lékař. Pro všechny ale platí několik základních pravidel, která uvádí MUDr. Bedřichová: „Po celou dobu léčby nevystavovat ošetřené místo slunečnímu záření, aplikovat na ošetřené místo léčebné produkty určené lékařem, nenavštěvovat cca 3 týdny po zákroku veřejná koupaliště, bazény nebo sauny a vyvarovat se poranění ošetřované oblasti." Hojení a zesvětlování pak probíhá asi 6-8 týdnů.

Za odstranění „hříchu mládí" v podobě tetování zaplatíme od cca 6500 korun až po desetitisícové částky.

7 Povolání tatér

Jedna z nejdůležitějších věcí, kterou by měl každý člověk uvážit před založením salonu je, zda-li má vůbec potřebný výtvarný talent. Na rozdíl od papíru lidskou kůži nemůžete vygumovat, zmačkat a vyhodit do koše. A práce s lidskou kůží není úplně nejjednodušší, napíná se, pruží, krabatí se a v určitých místech má tendence hodně krváčet. Další věc, vedle schopnosti kreslit, je naučit se samotnou techniku tetování. Umět nastavit strojek, odhadnout hloubku, do které jehla vjede a tu udržet po celou dobu tetování či vybrat správnou tloušťku jehly.

Další překážkou může být finanční stránka. Založení studia je spjato s poměrně velkými finančními náklady. Sehnání prostoru, placení nájmu a hlavně veškeré vybavení spolkne nemalý peněžní obnos. A v zájmu každého tatéra (a i jeho

klientů) je pořídit si co nejkvalitnější vybavení. Třeba jen za naprosto nezbytný sterilizátor, např. ten s vakuovou pumpou, dáte až okolo jednoho sta tisíc. Dále jsou tu barvy, jehly, strojky, tetovací křeslo a spousta dalších nutných věcí.

Pokud jste se rozhodli překonat tyhle nesnáze, je nejdůležitější získat živnostenský list. Živnostenský zákon o tetování a piercingu říká že:

"jde o činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže, popř. o dekorativní výkony na zdravé lidské kůži s cílem estetické úpravy jejího vzhledu, při kterých je porušována celistvost kůže. Vpracovávání zdravotně nezávadných cizorodých látek jako pigmentů, kovových předmětů a jiných materiálů do kůže pomocí sterilních nástrojů a speciálních přístrojů nebo pomůcek na jednorázové použití. Provádění permanentního make-upu, tetováže, piercingu, nastřelování naušnic a podobně."

Dále jde o činnost vázanou, zařazenou do skupiny 214. Pro získání živnostenského listu, který je na činnosti vázané, musíte splnit zákonem dané podmínky. V tomto případě to jsou:

a) odborná způsobilost k výkonu povolání lékaře nebo zubního lékaře podle zvláštního právního předpisu nebo

b) odborná způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry, porodní asistentky, zdravotnického záchranáře nebo zdravotnického asistenta podle zvláštního právního předpisu nebo

c) střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo výučním listem v oboru vzdělání kosmetička a osvědčení o rekvalifikaci pro činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže, nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována nebo

d) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné způsobilosti pro kosmetičku a pro činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže,

vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a 4 roky praxe v oboru, nebo

e) doklad o uznání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu

Velké množství lidí by se rádo zabývalo tetováním, potažmo by se jím chtěli živit. Je to opravdu velice zajímavá a progresivní práce, ovšem s velkou mírou zodpovědnosti. Ono vlastně tetování není ani tak povoláním, jako spíše posláním, které navíc může přinést nějakou tu kačku. Krom požadavků ze strany živnostenského úřadu a hygienické stanice v podstatě neexistují žádné nesplnitelné nároky na osobu, která by chtěla tuto činnost provádět. Samozřejmě, tak jednoduché to zase není.

Nabízí se však mnohé způsoby a možnosti, jak proniknout do tajů tohoto umění. Pro mnohé nynější umělce to byla cesta samo vzdělávání se a zkoušení si tetování na sobě samotných, případně na svých známých. Další, avšak méně obvyklou cestou, je pohybování se v profesionálním studiu a neformálním studiem si osvojit potřebné vědomosti – ovládat techniku od zkušeného a zodpovědného tatéra. Tento druhý způsob může trvat stejně jako první i několik roků a zpočátku není od věci nabrat určité znalosti pouze teoreticky. Zde se dá použít upravená moudrost: „Co si teoreticky osvojiš, v praxi snáz využiješ.“

Další možností je absolvování kurzu pro budoucí tatéry, kde se posluchač seznámí se vším potřebným a po kurzu může dál rozvíjet svoji kariéru. Kurz musí být akreditovaný příslušným ministerstvem a na základě vydání osvědčení, které vydává absolventům školící centrum, lze získat zaměstnání, popřípadě živnostenský list. Takovéto osvědčení musí mít všichni tatéři, vyjma těch, kteří mají zdravotnické vzdělání.

Ohledně teoretických znalostí je dobré znát a vědět alespoň základy o struktuře kůže, techniky servisu strojů, hygienické zásady a tak dále. Toto vše a mnohé jiné je nezbytné pro odvedení precizní práce, pro udržení hygieny ve studiu... Je

samo sebou, že je nutné taktéž ovládat zásady první pomoci pro krajní případy, znalosti o prostředcích k hojení čerstvého tetování. Ku škodě také není alespoň okrajová znalost právních záležitostí pro případy věčně nespokojených jedinců. Taktéž je vhodné ovládat komunikaci se zákazníkem. Hrubé, vulgární a odsekavé vystupování zcela jistě odradí, popřípadě ještě více znejistí nervózního zákazníka, který přichází pro svoje první tetování. Toto lze nastudovat z různých knih o marketingu.

Pak tedy, po získání dostatečných teoretických informací, po získání dovednostní techniky tetování, po asistování u mnoha tetovacích sezeních, může pomalu a jistě – zprvu pod dohledem zkušenějšího kolegy – začít aplikovat tetování sám učenec. Snad je každému jasné, že tyto, jak znalosti teoretické, tak praktické, si nelze osvojit během několika málo dní. Proto také nemohou různé semináře, které pořádají jednotlivá studia či čistě komerční agentury, sami o sobě plně dostačovat a nahrazovat „vzdělávání se“ ve studiu. Na seminářích jistě můžete získat počáteční informace nebo si i doplnit vzdělání, dozvědět se o nových trendech a technologiích, nicméně je nutné, dávat si pozor na „černé ovce“, kterým jde jen o to, vydělat snadno peníze.

Je nutné si uvědomit, že práce v tattoo branži je podobná ostatním z celé řádky povolání. Ten, kdo denně provádí podobná tetování, se může časem dostat do situace, kdy jej provádění tetování omrzí a tím pádem může kvalita služeb velice poklesnout. Proto je nutné si vše předem pořádně rozmyslet. Tetování je především kultovní záležitost a až teprve někde v povzdálí v tom hledejte práci, která vám může přinášet obživu. Tetování vyžaduje velkou odpovědnost a k tomu odpovídající přístup. Pokud budete v počátku chybovat na sobě či přátelích, bude se jednat sice o nemilou záležitost, ale najde to pochopení. Pokud však zachybujete na jiných lidech, odsoudíte se k nedostatku zákazníků, k nezávidění hodné pověsti či přímo k zavržení. „Informace mezi lidmi se šíří rychleji než vítr mezi oblaky“, napsal Jirásek ve svém díle F. L. Věk. Proto nelze nic uspěchat.

8 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem blíže rozpracoval různé formy umění pracující s tělem a předně historii tetování v nejvýznamnějších částech světa, kde má tetování mnohaletou historii. V práci jsem rovněž zahrnul i nástroje, které jsou nebo byly používány pro zkrášlování těla a vytváření tetování. Hluběji jsem prozkoumal historii tetování v Japonsku, které se vyznačuje nejkvalitnějšími tetováními, a doposud je tam tetování spojováno s jedním z nejstarších mafiánských gangů a to Yakuzou, kdy i u této jsem se pokusil nastínit její rozdělení. A v neposlední řadě jsem nastínil využití tetování v lékařství, kdy toto používají například diabetici. Dále jsem se pokusil nastínit symboliku jednotlivých druhů tetování jako je tribal, hazzard a další výše jmenované. Nakonec jsem ve své práci zmínil, způsob odstranění tetování a jak se stát tatérem.

Při psaní této práce jsem si prohloubil již své získané znalosti o problematice tetování, jelikož jsem sám nositelem dvou takovýchto uměleckých děl a získané informace mi dávají znalost o tetováních, abych mohl získat základní informace o některých potetovaných lidech, se kterými se každý den setkávám na ulici, v obchodě či přímo v práci.

9 Použitá literatura

SCRUTON, R., Estetické porozumění, Brno: Barrister & Principal, 2005, ISBN: 80-85947-92-7

BABYRÁDOVÁ, H., *Výtvarná dílna*, Praha, Brno: Masarykova univerzita v Brně; Triton, 2005, ISBN: 80-7254-705-4; 80-210-3879-9

RYCHLIK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha : Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-780-6

FERGUSON, Henry. PROCTER, Lynn. *Umění tetování*. Praha: Rebo Productions, 1998. ISBN 80-7234-028-X

FIKSA, Radomír, *Tetování*, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1. ISBN:978-80-87525-00-5

WILLOWDEAN CHATTERSON HANDY, *Tetování na Markézách*, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1. ISBN: 978-80-87525-05-0 (copyright)

BROMOVÁ, V.: *Království=Kingdoms*. Praha: Arbor vitae, 2008, ISBN: 978-80-87164-13-6

UTA GROSENICKOVÁ, *Ženy v umění 20. a 21.století*, Slovart, 2004, ISBN: 80-7209-626-5

Galerie hlavního města Prahy, 1999, *Akce slovo pohyb prostor*, ISBN: 80-7010-074-5

Vince Hemingson: *Tattoo, Design Directory*, A&C Black Publishers, 2008, London, GB

BURDETT John, *Bangkok - Japonské tetování*, Deus 2008, ISBN: 978-80-87087-60-2

JAY DOBYNS, *Žádněj anděl*, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1, ISBN 978-80-87525-03-6.

9.1 Ostatní použité zdroje

HALIKOVA, Barbora. *Permanentní techniky zdobení těla*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2003.

Časopis BODYART, Vydavatelství bodyart Press s.r.o., P.O. Box 157, 591 01, Žďár nad Sázavou 1. ISSN 1801-495XX

9.2 Internetové zdroje

<http://wikipedia.cz>

<http://wikipedia.org>

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/584263/tattoo>

<http://artlist.cz/>

<http://www.veronikabromova.cz/>

<http://www.artnet.com/artists/marina-abramovic/>

<http://www.tetovani.org/>

<http://www.tetovani.com/>

<http://www.tetovani.eu/>

<http://www.hell.cz/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Happening>